

KONDA
ARAŞTIRMA VE DANIŞMANLIK

TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ALGISI 2024

TOPLUM İKLİM KANUNU'NDAN HABERDAR DEĞİL

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ.....	3
2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ALGISI VE ENDİŞELİLİK.....	5
2.1. İklim Değişikliği Algısı	5
2.1.1. Endişe.....	5
2.1.2. İklim değişikliğinin kaynağı	10
2.1.3. Düzensiz hava olayları	15
2.1.4. Düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü.....	19
3. İKLİM YASASI	25
3.1.1. İklim yasası hakkında bilgi seviyesi.....	25
3.1.2. İklim yasasının odağı.....	33
4. DEĞERLENDİRME.....	45
5. ARAŞTIRMANIN KÜNYESİ.....	51
5.1. Araştırmanın Genel Tanımı	51
5.2. Örneklem.....	51
6. TERİMLER SÖZLÜĞÜ.....	53
6.1. Terimlerin Kaynağı Olan Soru ve Veriler	54

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye’de her 10 kişiden 7’si iklim değişikliği konusunda endişeli.

İklim değişikliği konusundaki endişenin yıllar içindeki değişimini incelediğimizde 2018’den bu yana dalgalı bir trend görüyoruz. 2018 sonrasında genel olarak düşüş gösteren endişe oranları 2022 yılına gelindiğinde en yüksek seviyesine ulaşıyor. 2022 yılında Türkiye’nin toplamda yüzde 83’si iklim değişikliği konusunda ‘endişeli’ veya ‘çok endişeli’ olduğunu belirtirken bu oran sonrasında tekrar düşerek yüzde 72 seviyesine geriliyor ve günümüzde de aynı seviyesini koruyor.

Türkiye’de her 10 kişiden 7’si iklim değişikliğinin insan faaliyetlerinin sonucu olduğunu düşünüyor.

Kişilerin iklim değişikliği konusundaki endişe seviyelerini ölçtükten sonra bu konudaki düşüncelerini inceledik. Buna göre Türkiye’nin yüzde 71’i iklim değişikliğinin insan faaliyetlerinin bir sonucu olduğunu düşünürken yüzde 26’sı doğal bir süreç olduğunu düşünüyor. Geri kalan yüzde 3 ise iklim değişikliği diye bir şey olduğuna inanmıyor.

Yüzde 87 düzensiz hava olaylarının son yıllarda arttığını düşünüyor.

Kişilerin endişe durumunu ve iklim değişikliğinin sebebiyle ilgili düşüncelerini analiz ettikten sonra kişisel deneyimleri ve gözlemleriyle iklim değişikliği algılarını değerlendirmeye çalışıyoruz. Buna göre yönelttiğimiz “Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı azaldı mı?” sorusuna aldığımız cevaplara baktığımızda Türkiye’nin yüzde 87’sinin “arttı”, 11’inin “değişmedi” ve 2’sinin “azaldı” cevabını verdiğini görüyoruz.

Her 10 kişiden 8’i düzensiz hava olaylarını iklim değişikliğine bağlıyor.

Kişilerin düzensiz hava olaylarıyla ilgili gözlemlerinin üzerine bu gözlemleri ne derece iklim değişikliğine bağladıklarını da ölçtük. Aldığımız cevaplara göre Türkiye’nin yüzde 81’i son yıllarda görülen düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünürken yüzde 9’u böyle düşünmüyor, geri kalanının ise fikri yok.

Türkiye’de her 10 kişiden 7’si iklim yasasından haberdar değil.

Türkiye’nin yüzde 70’i mecliste görüşülen iklim yasasından haberdar değilken, yüzde 18’i haberdar ancak içeriği hakkında bilgi sahibi değil, yüzde 12’si ise hem haberdar hem de yasanın içeriği hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtiyor.

Türkiye halkı temiz enerjinin iklim yasasının odağında olması gerektiğini düşünüyor.

Kişilerin yasadan haberdar olup olmadıklarını ölçtükten sonra bu yasadan ne beklediklerini, yasanın odağında hangi konuların yer alması gerektiğini düşündüklerini inceledik. Konuları iklim konusunda faal olan sivil toplum kuruluşlarının eğildikleri ve hem kamuoyunun hem de siyasetçilerin gündemine sokmak üzere savunuculuğunu yaptıkları konulara göre belirledik ve teknik terminolojiden arındırarak ankette anlaşılabilir şekilde sadeleştirdik.

Buna göre Türkiye’nin yüzde 65’i iklim yasasının odağında çevreye daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi gerektiğini savunurken, yüzde 51’i iklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi olması gerektiğini savunuyor. Devamında ise yüzde 50 oranıyla iklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi ve yüzde 46 oranıyla

enerji, ulaşım, sanayi sektörlerinin iklim değişimine neden olan emisyonlarının azaltılması geliyor. Son sırada ise yüzde 39 oranıyla kömürlü termik santrallerin kapatılması cevabını görüyoruz.

2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ALGISI VE ENDİŞELİLİK

2.1. İklim Değişikliği Algısı

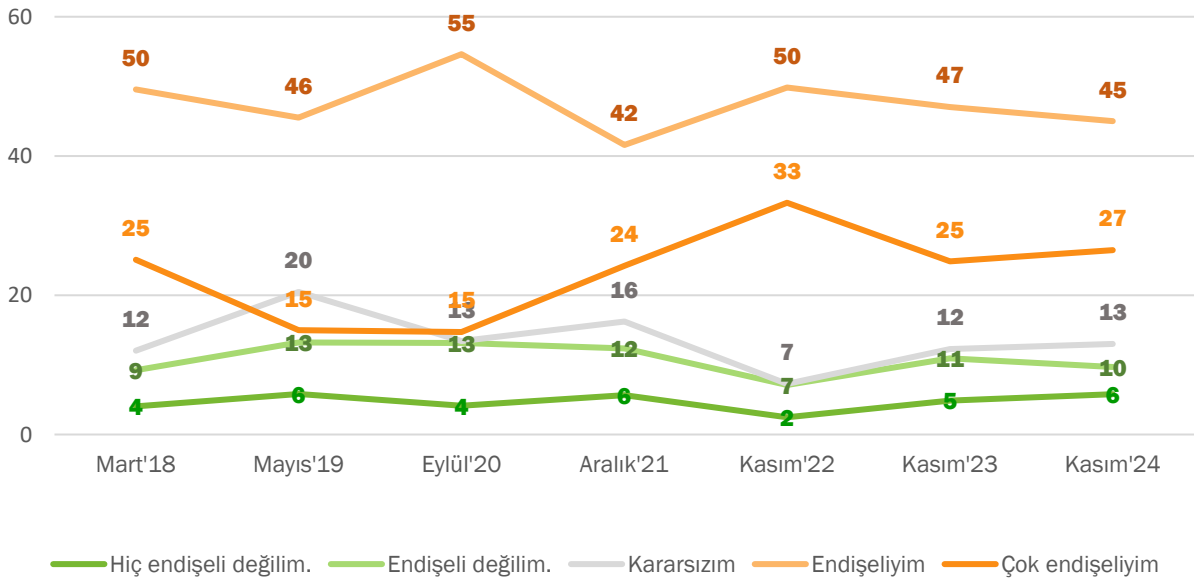
İklim değişikliği algısı insanların konuya yaklaşımını öğrenmek ve buna göre hareket etmek için oldukça önemli bir gösterge. Bu bölümde bu algıya dair daha önceki yıllarda da sorduğumuz “İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?”, “İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?”, “Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?” ve “Türkiye’de son yıllarda görünen sel, fırtına, aşırı sıcaklık ve kuraklık gibi düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünüyor musunuz?” soruları yer alıyor.

2.1.1. Endişe

Türkiye’de her 10 kişiden 7’si iklim değişikliği konusunda endişeli.

İklim değişikliği konusundaki endişenin yıllar içindeki değişimini incelediğimizde 2018’den bu yana dalgalı bir trend görüyoruz. 2018 sonrasında genel olarak düşüş gösteren endişe oranları 2022 yılına gelindiğinde en yüksek seviyesine ulaşıyor. 2022 yılında Türkiye’nin toplamda yüzde 83’si iklim değişikliği konusunda ‘endişeli’ veya ‘çok endişeli’ olduğunu belirtirken bu oran sonrasında tekrar düşerek yüzde 72 seviyesine geriliyor ve günümüzde de aynı seviyesini koruyor.

İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?

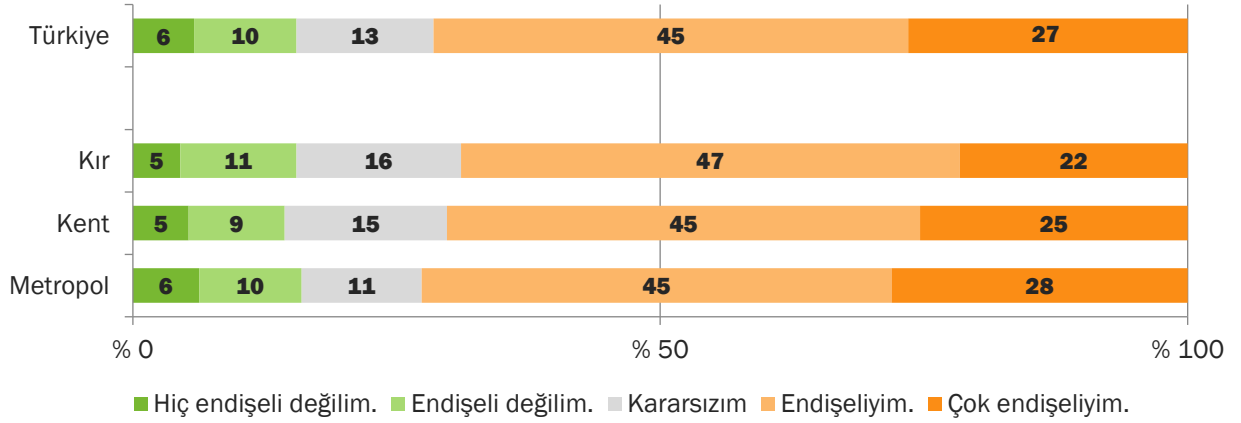

İklim değişikliği konusundaki endişe metropolleşmeyle birlikte artıyor.

İklim değişikliği konusundaki endişenin yerleşim bölgelerine göre dağılımına baktığımızda endişe ve metropolleşme arasında bir doğru orantıya rastlıyoruz. Buna göre kırdaki yaşayan insanların yüzde 69'u iklim değişikliği konusunda endişeli olduğunu belirtirken, bu oran kentlerde yaşayanlarda 70 ve metropolde yaşayanlarda 73.

Endişedeki metropolleşmeyle birlikte gelen artışın 'çok endişeliyim' cevabı özelinde de öne çıktığını görüyoruz. Ancak 'endişeli değilim' ve 'hiç endişeli değilim' cevaplarına baktığımızda bölgeler arasında kayda değer bir değişime rastlayamıyoruz. Kararsızların oranının metropolde çok daha düşük olduğunu söyleyebiliriz.

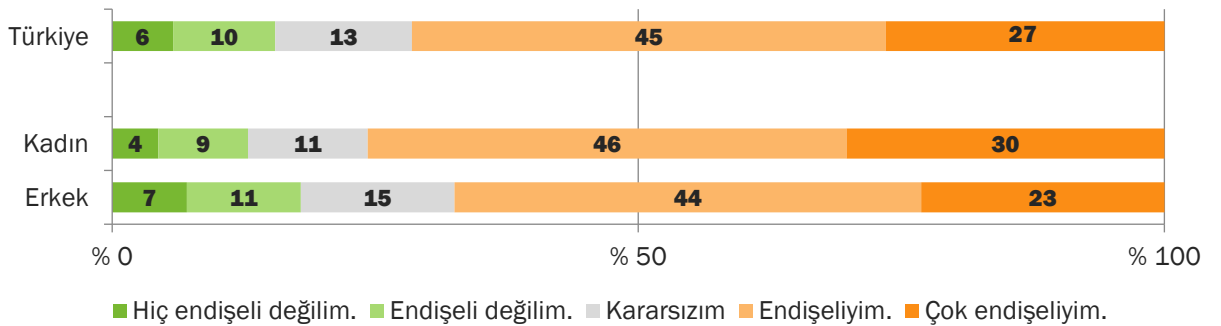
İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?

Kadınlar iklim değişikliği konusunda erkeklerden daha endişeli.

Cinsiyete göre incelediğimizde kadınların iklim değişikliği konusunda erkeklerden daha fazla endişeli olduğunu görüyoruz. Kadınların toplamda yüzde 76'sı endişeli olduğunu belirtirken, bu oran erkeklerde yüzde 67.

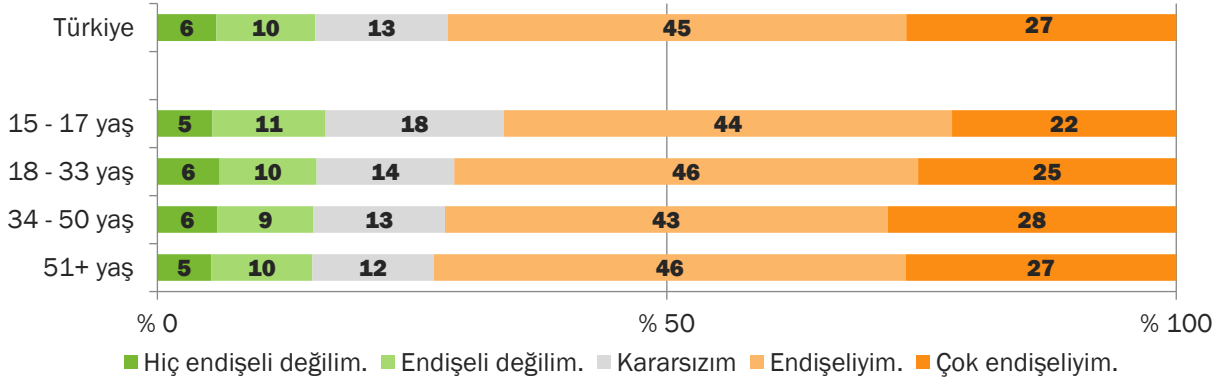
İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?

İklim değişikliği konusundaki endişe yaş ile birlikte artıyor.

Yaş gruplarına göre bir inceleme yaptığımızda yaş ve iklim değişikliği konusunda duyulan endişe arasında doğru orantıya rastlıyoruz. 15-17 yaş grubundakilerin toplamda yüzde 66'sı iklim değişikliği konusunda endişeli olduğunu belirtirken bu oran 18-50 yaş grubunda yüzde 71, ve 51 yaş ve üzerinde yüzde 73 seviyesinde.

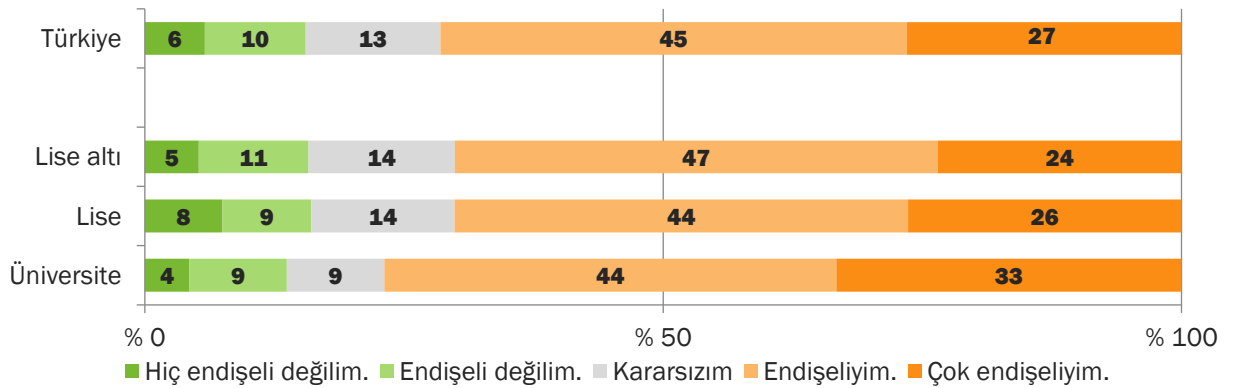
İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?

Eğitim seviyesi yükseldikçe iklim değişikliği konusundaki endişe artıyor.

Eğitim seviyesine göre incelediğimizde üniversite mezunlarının kayda değer bir farkla daha endişeli olduğunu görüyoruz. Lise altı eğitim düzeyindekilerin yüzde 70'i ve lise mezunlarının yüzde 71'i iklim değişikliği konusunda endişeli olduklarını belirtirken, bu oran üniversite mezunlarında yüzde 77 seviyesinde. Bu oranın içerisinde çok endişeli olma durumu da eğitim seviyesiyle belirgin bir şekilde doğru orantılı artış gösteriyor.

İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?

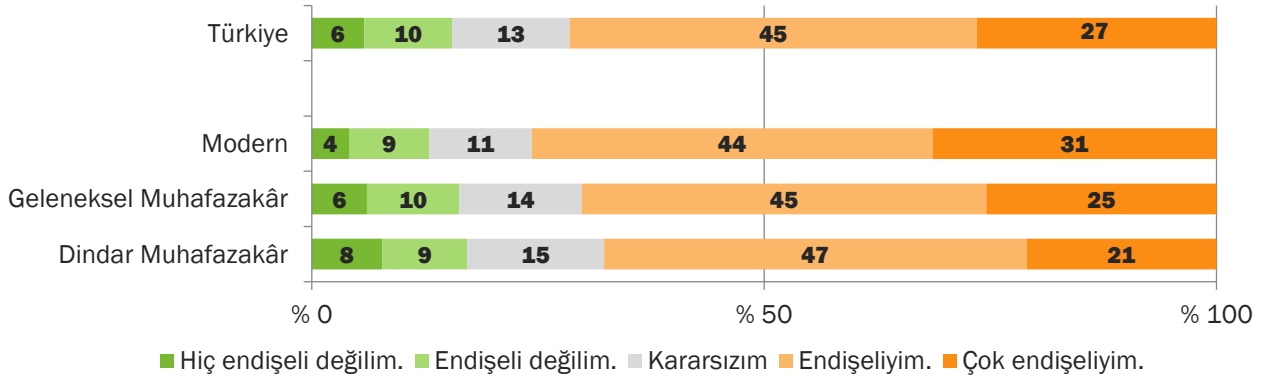

İklim değişikliği konusundaki endişe muhafazakarlaşmayla beraber azalıyor.

İklim değişikliği konusunda endişeyi etkileyen faktörlerden bir diğeri de kişilerin hayat tarzı. Buna göre modernleşme ile endişe arasında bir doğru orantı olduğunu söylemek mümkün. Kendini Modern olarak tanımlayanların toplamda yüzde 75'i iklim değişikliği konusunda endişeli olduğunu belirtirken, bu oran geleneksel muhafazakar olarak tanımlayanlarda yüzde 70 ve dindar muhafazakar olarak tanımlayanlarda yüzde 68 seviyesinde.

İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?

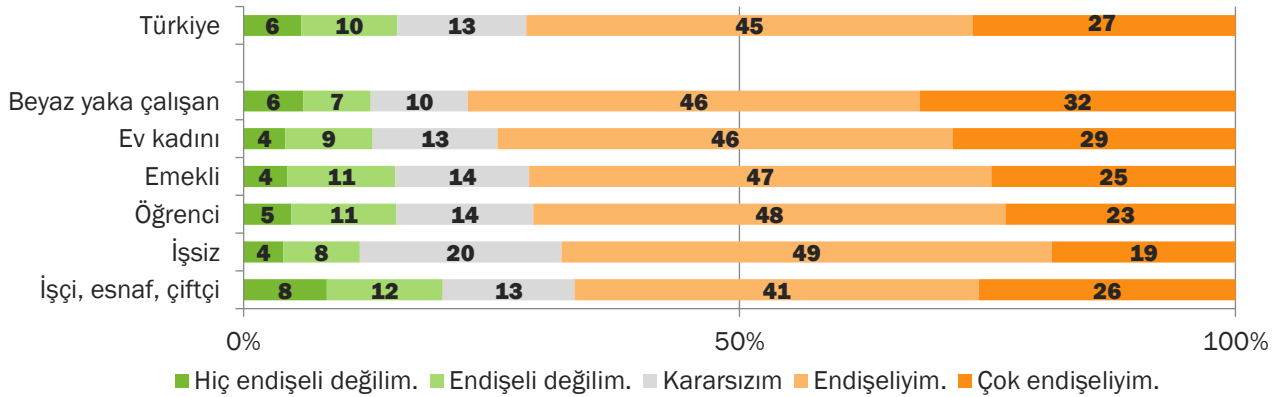

İklim değişikliği konusunda en çok beyaz yaka çalışanlar endişeli.

Çalışma durumuna baktığımızda iklim değişikliğine karşı en endişeli grubun beyaz yaka çalışanları olduğunu görüyoruz; devamında ise ev kadınları, emekliler, öğrenciler ve işsizler geliyor. En az endişeli grubun işçi, esnaf ve çiftçiler olduğunu söylemek mümkün.

Beyaz yaka çalışanlarının toplamda yüzde 78'i iklim değişikliği konusunda endişeli olduğunu belirtirken bu oran ev kadınlarında yüzde 75; emeklilerde yüzde 72, öğrencilerde yüzde 71, işsizlerde yüzde 68; işçi, esnaf ve çiftçilerde yüzde 67.

İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?

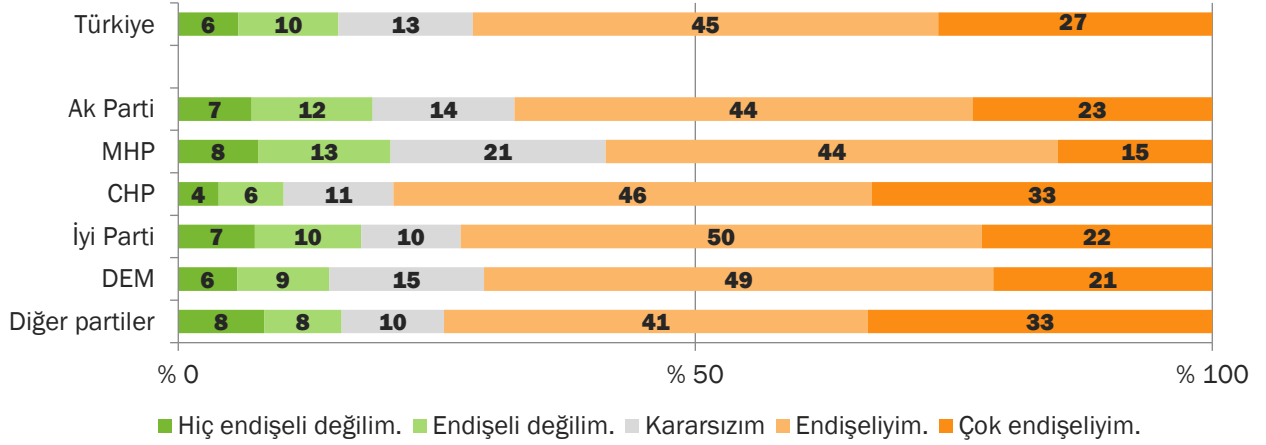

İklim değişikliği konusunda CHP'liler en çok, MHP'liler en az endişelenenler.

Siyasi tercihlere baktığımızda en endişeli grubun CHP'liler, en az endişeli grubun ise MHP'liler olduğunu görüyoruz. Ak Partili'lerin toplamda yüzde 77'si iklim değişikliği konusunda endişeli olduğunu belirtirken bu oran MHP'lilerde yüzde 59, CHP'lilerde yüzde 79, İyi Partili'lerde yüzde 72 ve DEM Partili'lerde yüzde 70.

İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?

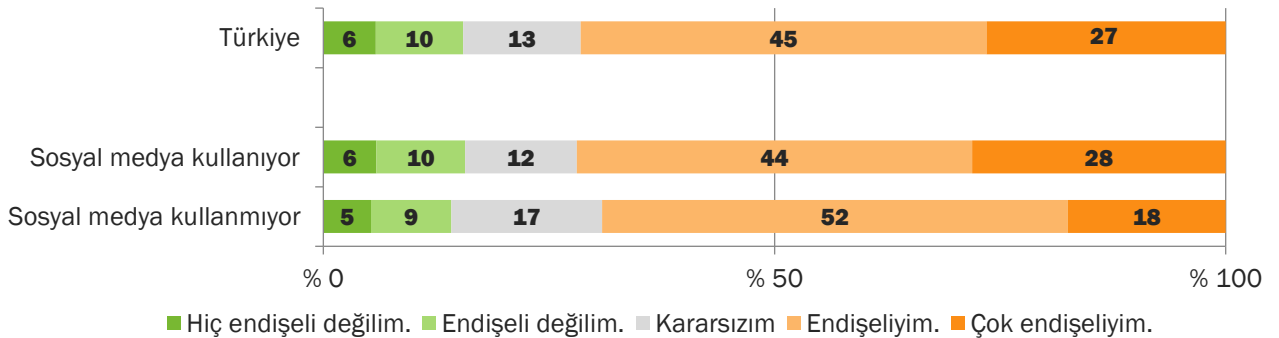

Sosyal medya kullanımını da iklim değişikliği konusunda farkındalığı dolayısıyla endişeyi etkileyebilecek, aynı zamanda kişilerin algısını yönlendirebilecek faktörlerden biri olduğu için önemli buluyoruz. Buna göre sosyal medya kullananların yüzde 72'si iklim değişikliği konusunda endişeliyken, kullanmayanlarda bu oran yüzde 70.

Sosyal medya kullananlar kullanmayanlardan daha endişeli.

Her ne kadar burada kayda değer bir farklılığa rastlamasak da 'çok endişeliyim' cevabı özelinde baktığımızda sosyal medya kullananlar ve kullanmayanlar arasında 10 puanlık bir farka rastlıyoruz. Buna dayanarak sosyal medya kullananların endişe seviyesinin kullanmayanlara kıyasla daha fazla olduğunu söylemek mümkün.

İklim değişikliği konusunda endişeli misiniz? Ne kadar endişelisiniz?

Etnik kimlik, dindarlık ve gelir seviyesi endişeyi etkilemiyor.

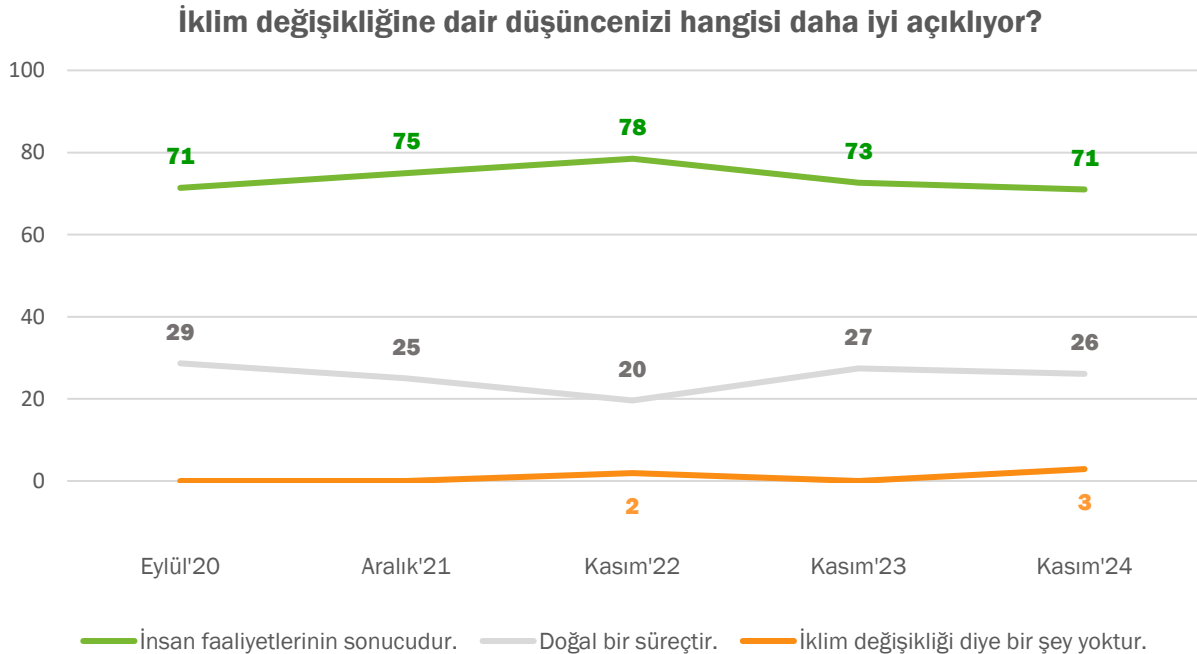
Her ne kadar etnik kimlik, dindarlık ve gelir seviyelerine göre de incelemiş olsak, bu değişkenlerin kişilerin iklim değişikliği konusunda endişeleri üzerinde belirleyici bir rol oynamadıklarını gördük. Bu durum aslında iklim değişikliğinin Türkiye'nin ayrılmış ve kutuplaşmış ortamında daha birleştirici bir konu olarak gündeme gelebileceği umudunu veriyor; kişilerin etnik kimliğinden, dindarlık seviyesinden ve ekonomik sınıfından bağımsız olarak ortak bir endişesi olduğunu gösteriyor.

2.1.2. İklim değişikliğinin kaynağı

Türkiye'de her 10 kişiden 7'si iklim değişikliğinin insan faaliyetlerinin sonucu olduğunu düşünüyor.

Kişilerin iklim değişikliği konusundaki endişe seviyelerini ölçtükten sonra bu konudaki düşüncelerini inceledik. Buna göre Türkiye'nin yüzde 71'i iklim değişikliğinin insan faaliyetlerinin bir sonucu olduğunu düşünürken yüzde 26'sı doğal bir süreç olduğunu düşünüyor. Geri kalan yüzde 3 ise iklim değişikliği diye bir şey olduğuna inanmıyor.

Bu oranların yıllar içindeki değişimine baktığımızda 2022 yılının dönüm noktası olduğunu görüyoruz. Bu yıla kadar iklim değişikliğini insan faaliyetlerine bağlayanların oranı artarken, doğal bir süreç olduğunu düşünenlerinki azalıyor. Bu oranlar sırasıyla en yüksek ve en düşük seviyelerine 2022 yılında ulaşıyor.

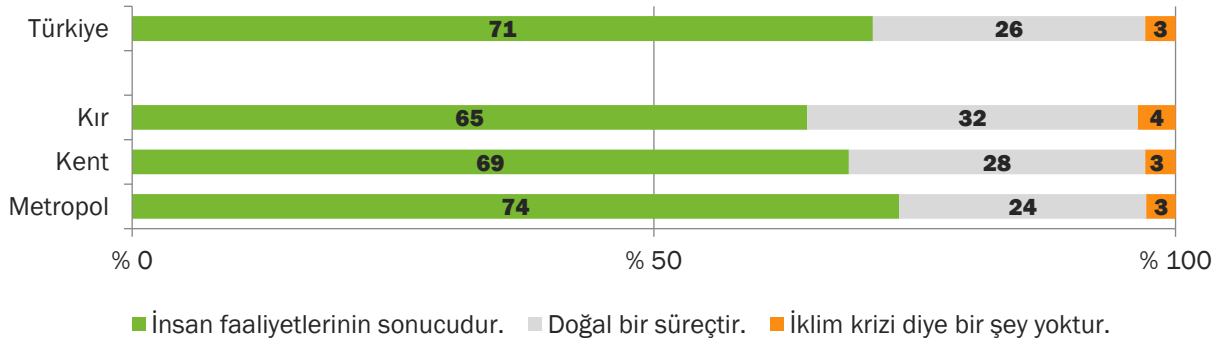

Yerleşim tipine göre incelediğimizde iklim değişikliğinin insan faaliyetlerinin bir sonucu olduğunu düşünenlerin en düşük oranına kırsal alanlarda yaşayanlarda rastlıyoruz. Buna göre kırsal alanlarda yaşayanların yüzde 65'i iklim değişikliğini insan faaliyetlerine bağlarken, bu oran kentte yüzde 69'a yükseliyor ve metropolde yüzde 74 ile en yüksek seviyesine ulaşıyor.

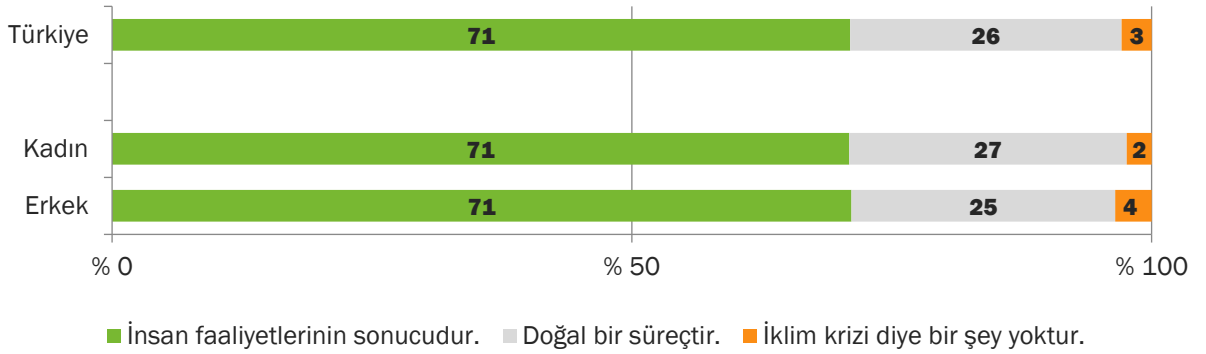
Benzer şekilde iklim değişikliğini doğal bir süreç olarak görenlerin oranı en yüksek kırsal alanlarda yaşayanlar arasındayken en düşük seviyesini metropolde görüyor. İklim değişikliğine inanmayanlara da yüzde 4 oranıyla en yüksek oranda kırsal alanlarda rastlıyoruz.

İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?

Cinsiyete göre incelediğimizde kayda değer bir farka rastlamamakla birlikte iklim krizine inanmamanın erkekler arasında kadınlara kıyasla daha yaygın olduğunu görüyoruz. Kadınların yüzde 2'si iklim krizine inanmıyorken bu oran erkeklerde yüzde 4.

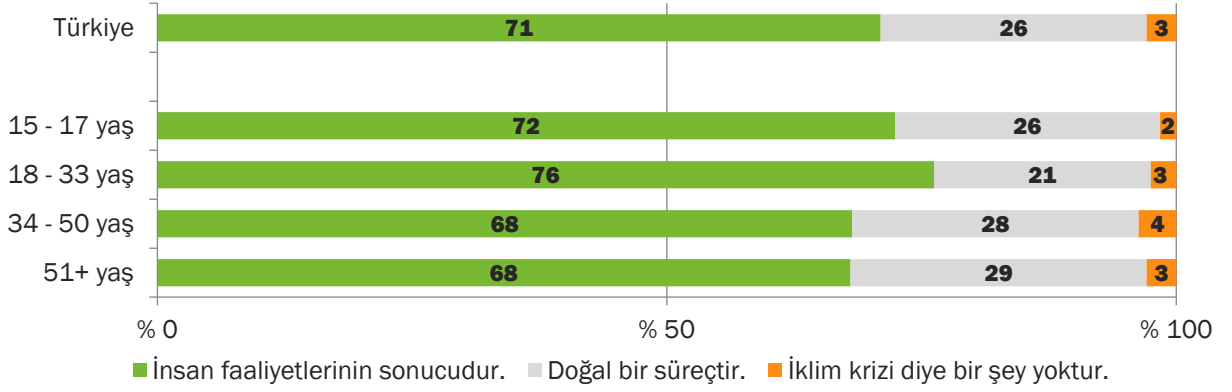
İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?

Yaşa göre çok büyük bir farka rastlamamakla beraber 18-33 yaş grubundakilerde iklim değişikliğinin insan faaliyetlerinin bir sonucu olduğunu düşünme oranının diğer gruplara kıyasla daha yüksek olduğunu görüyoruz. İklim krizine inanmayanların oranı ise en yüksek 34-50 yaş grubunda.

İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?

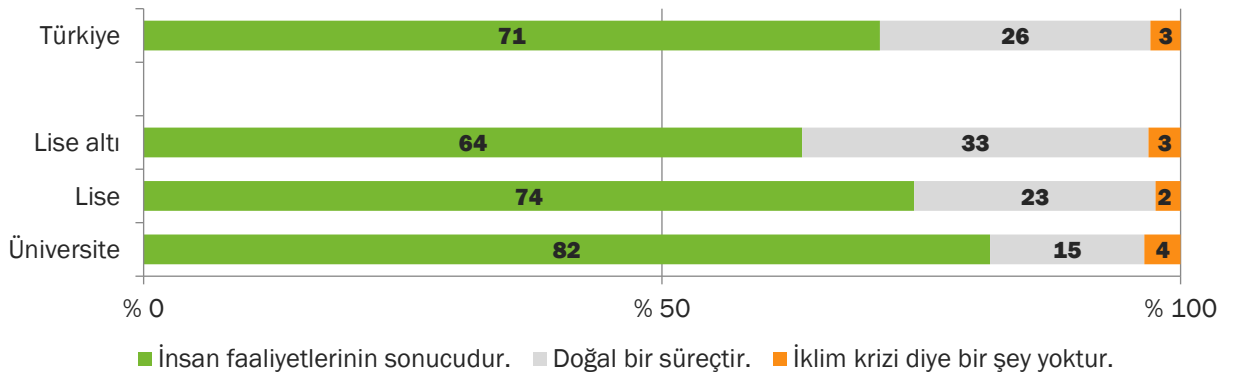
Eğitim seviyesi arttıkça iklim değişikliği daha çok insan faaliyetlerinin sonucu olarak görülüyor.

Eğitim seviyesi endişe durumunda olduğu gibi burada da belirleyici bir faktör olarak karşımıza çıkıyor. Lise altı eğitim düzeyindekilerin yüzde 64'ü iklim krizinin insan faaliyetlerinin bir sonucu olduğunu düşünürken bu oran eğitim seviyesiyle beraber artıyor ve lise mezunlarında yüzde 74, üniversite mezunlarında yüzde 82 seviyesine ulaşıyor.

Eğitimle beraber iklim değişikliğini insan faaliyetlerine bağlama eğilimi artıyor.

Benzer şekilde iklim değişikliğini doğal bir süreç olarak görme oranları da eğitim seviyesi yükseldikçe düşüyor. Bu oran lise altı eğitim seviyesinde yüzde 33 iken, lise mezunlarında yüzde 23, üniversite mezunlarında yüzde 15. Ancak beklenenin aksine iklim krizine inanmayanların oranı en yüksek üniversite mezunlarında görülüyor. Üniversite mezunlarının yüzde 4'ü iklim krizi diye bir şey olmadığını düşünüyor.

İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?

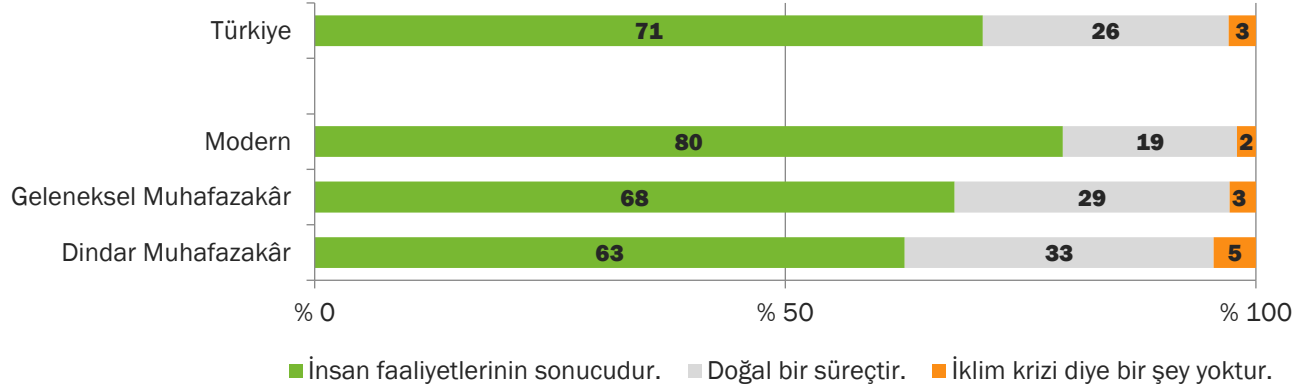

Hayat tarzı modernleştikçe iklim değişikliği daha çok insan faaliyetlerinin sonucu olarak görülüyor.

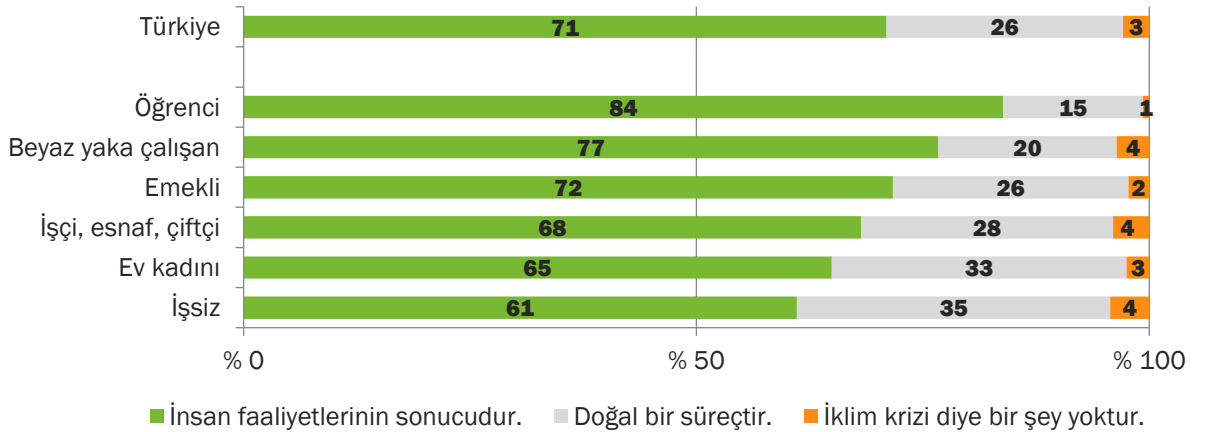
Hayat tarzı da iklim değişikliğinin sebeplerine dair düşüncelerle ilişkili olan bir diğer faktör. Muhafazakarlaşmayla birlikte bu değişikliğin insan faaliyetlerinin bir sonucu olduğunu düşünme oranı azalırken doğal bir süreç olduğunu düşünme ve iklim krizine inanmama oranı artıyor. Dindar muhafazakarların yüzde 5'i iklim krizi diye bir şey olduğuna inanmıyor.

İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?

Çalışma durumuna göre incelediğimizde öğrencilerin iklim değişikliğini insan faaliyetlerine en çok bağlayan grup olduğunu görüyoruz; ardından beyaz yaka çalışanları, emekliler, işçi, esnaf, çiftçiler ve ev kadınları geliyor. İşsizler ise değişikliği insan faaliyetleri sonucu olduğunu düşünenlerin en düşük, doğal bir süreç olduğunu düşünenlerin en yüksek seviyede olduğu grup. İklim krizine inanmayanların oranı her grupta değişiklik gösteriyor ancak en yüksek seviyelerine beyaz yaka çalışanları, işçi, esnaf, çiftçiler ve işsizlerde ulaşıyor; en düşük seviyesini ise öğrenciler arasında görüyoruz.

İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?

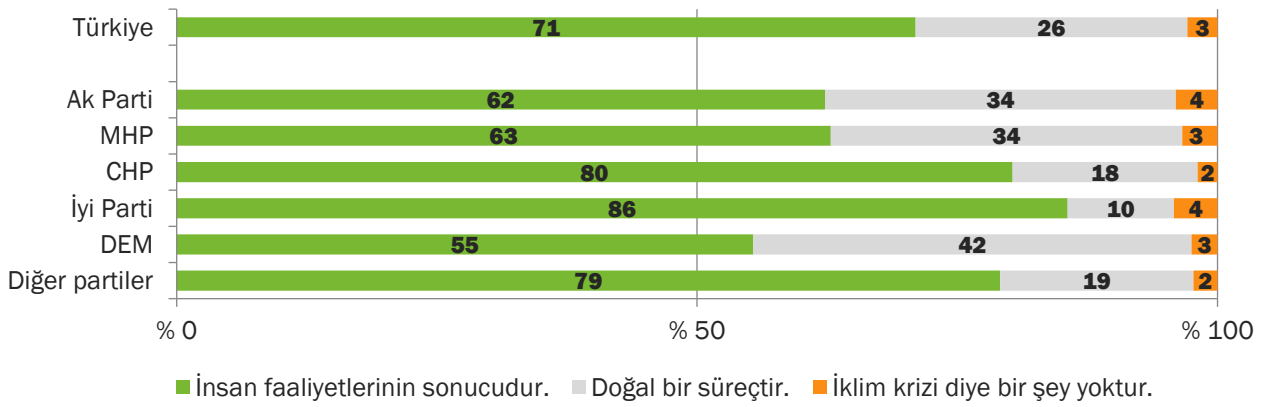

Siyasi tercihlere göre incelediğimizde Ak Partili'lerin yüzde 62'sinin, MHP'lilerin yüzde 63'ünün iklim değişikliğini insan faaliyetlerine bağladığını görürken bu oranın CHP'lilerde çok daha yüksek, yüzde 80 seviyesinde. DEM Partili'lerde ise çok daha düşük, yüzde 55 seviyesinde olduğunu görüyoruz.

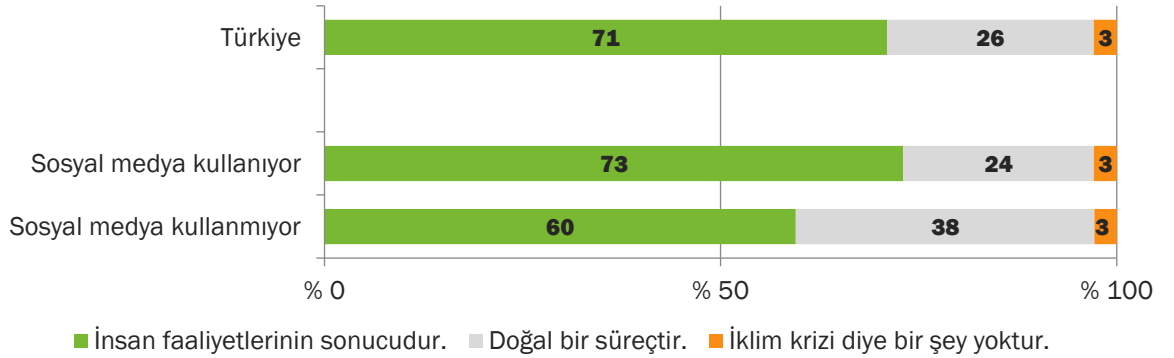
Bu tabloya göre DEM Partili'ler iklim değişikliğinin doğal bir süreç olduğunu en çok düşünen grupken, Ak Partili'ler ve İyi Partili'ler iklim krizine inanmayanların en yüksek oranda olduğu seçmen kümeleri.

İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?

Sosyal medya kullanımına baktığımızda iklim değişikliğini kullananların kullanmayanlara göre çok daha yüksek oranda insan faaliyetleriyle açıkladığını görüyoruz. Sosyal medya kullananların yüzde 73'ü bu şekilde düşünürken kullanmayanlarda bu oran yüzde 60. Sosyal medya kullananların yüzde 24'ü iklim krizinin doğal bir süreç olduğunu düşünürken, kullanmayanlarda bu oran yüzde 38. İklim krizine inanmayanların oranı ise her iki grupta aynı seviyede.

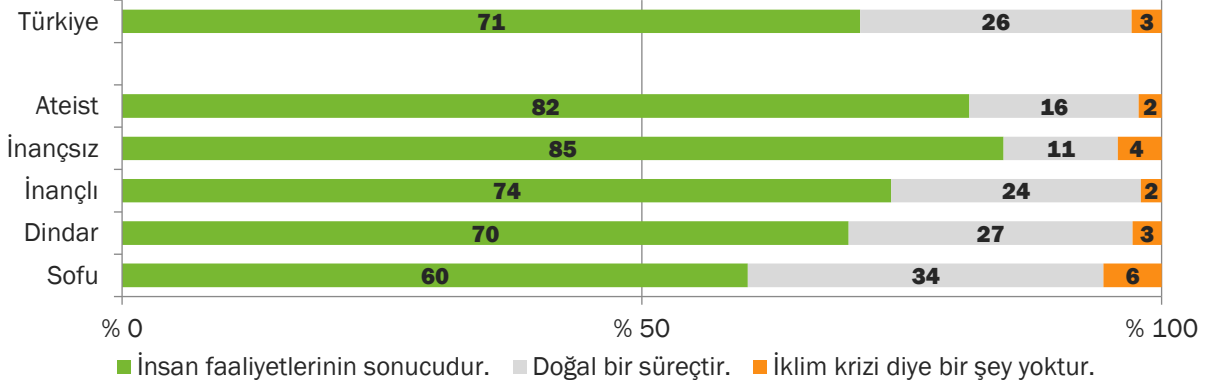
İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?

Dindarlık seviyesi de iklim değişikliğinin hangi sebeplerle açıklandığıyla ilişkilendirilebilen bir faktör olarak karşımıza çıkıyor. İnançsızlarda görülen istisna dışında genel olarak dindarlık seviyesi

yükseldikçe iklim değişikliğinin insan faaliyetleriyle değil doğal bir süreç olarak açıklanmaya başladığını görüyoruz. Aynı şekilde iklim krizine inananların oranı da artıyor.

İklim değişikliğine dair düşüncenizi hangisi daha iyi açıklıyor?

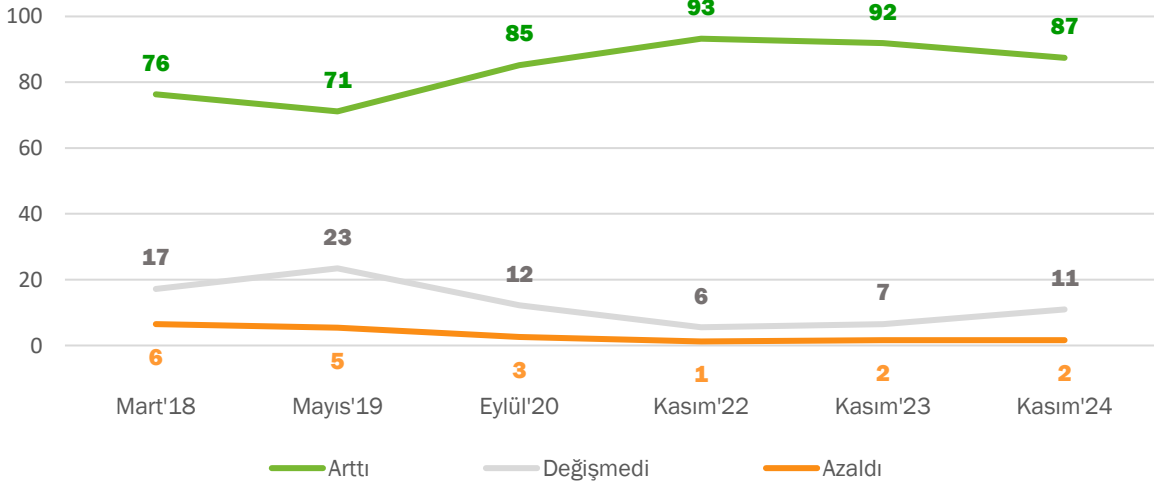
2.1.3. Düzensiz hava olayları

Yüzde 87 düzensiz hava olaylarının son yıllarda arttığını düşünüyor.

Kişilerin endişe durumunu ve iklim değişikliğinin sebebiyle ilgili düşüncelerini analiz ettikten sonra kişisel deneyimleri ve gözlemleriyle iklim değişikliği algılarını değerlendirmeye çalışıyoruz. Buna göre yönelttiğimiz “Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı azaldı mı?” sorusuna aldığımız cevaplara baktığımızda Türkiye’nin yüzde 87’sinin “arttı”, 11’inin “değişmedi” ve 2’sinin “azaldı” cevabını verdiğini görüyoruz.

Yıllar içindeki değişimi incelediğimizde yine 2022 yılının kırılma noktası olduğunu söyleyebiliriz. Düzensiz hava olaylarının arttığını düşünenlerin sayısı bu yıla kadar artıyorken, sonrasında tekrar düşüşe geçiyor. Aynı şekilde değişmediğini ve azaldığını söyleyenlerin oranı 2022’ye kadar azalırken sonrasında tekrar artmaya başlıyor.

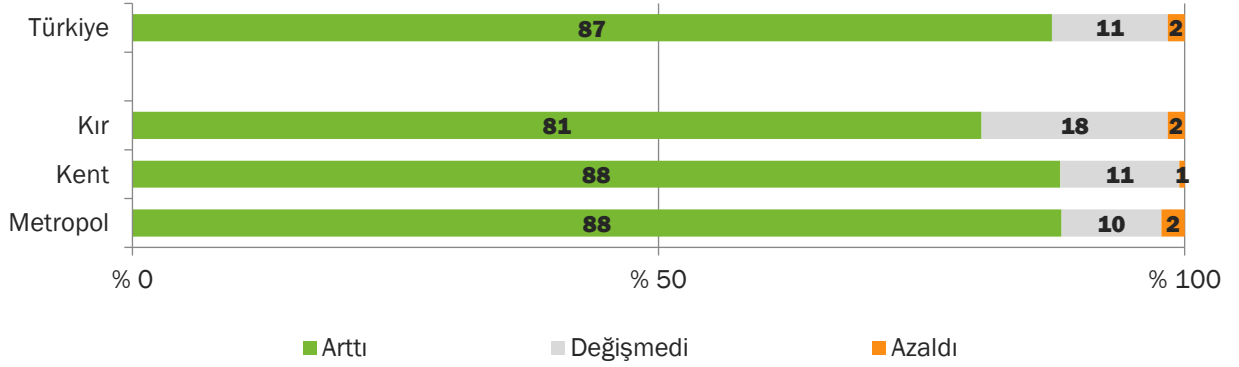
Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?

Kişilerin düzensiz hava olaylarıyla ilgili düşüncelerini yaşadıkları yerlere göre incelediğimizde kırdaki yaşayanların kentte ve metropolde yaşayanlara kıyasla daha az “arttı” cevabını verdiğini görüyoruz; “değişmedi” cevabı bu grupta en yüksek seviyesinde. Düzensiz hava olaylarının azaldığını düşünenlerin oranı ise kır ve metropollerde yüzde 2 oranıyla aynı seviyedeysen, kentlerde yüzde 1.

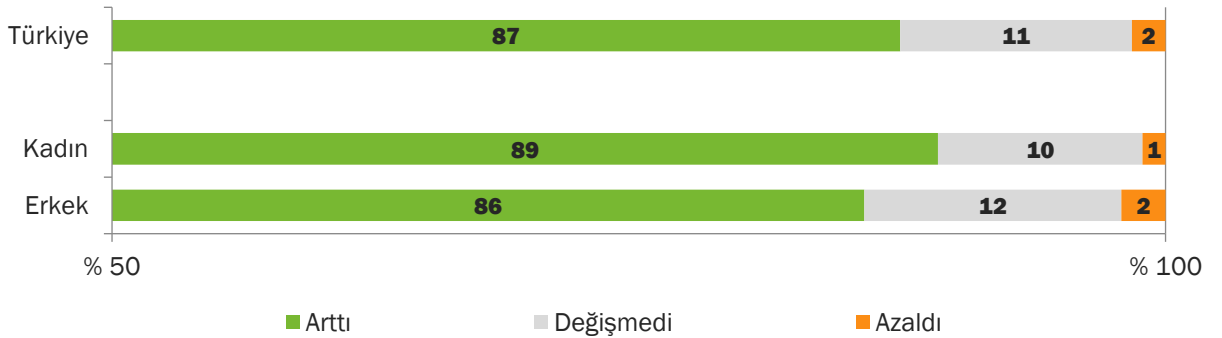
Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?

Kadınlar erkeklere göre daha yüksek oranda düzensiz hava olayları son yıllarda arttı diyor.

Cinsiyete göre incelediğimizde kadınların erkeklere kıyasla daha çok “arttı” cevabını verdiğini görüyoruz. Kadınların yüzde 89’u düzensiz hava olaylarının arttığını düşünürken, erkeklerde bu oran yüzde 86. Benzer şekilde erkeklerde azaldığını düşünenlerin oranı kadınlara kıyasla daha yüksek.

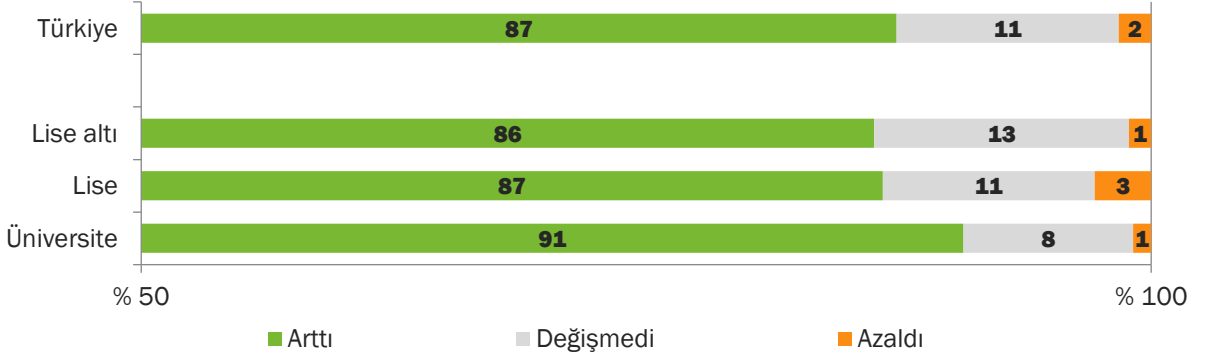
Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?

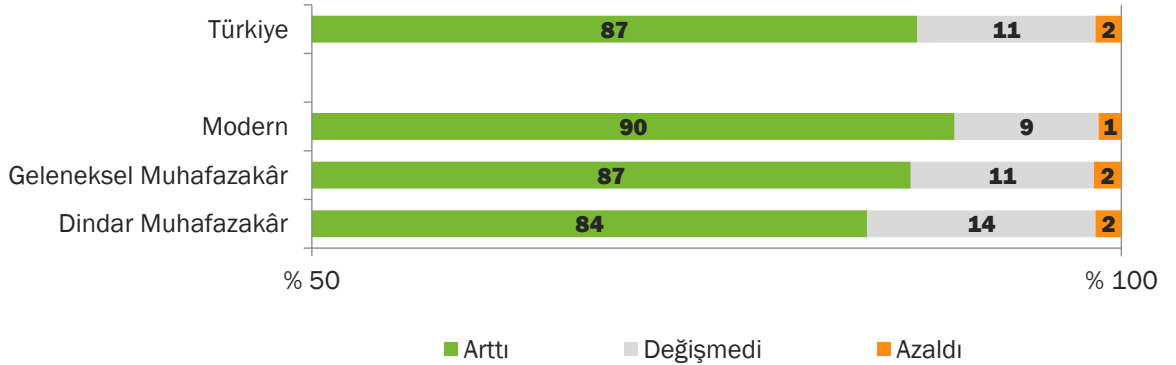
Eğitim seviyesine baktığımızda üniversite mezunlarının daha çok “arttı” cevabını verdiğini görüyoruz. Bu grubun yüzde 91’i düzensiz hava olaylarının arttığını düşünürken, lise mezunlarında bu oran yüzde 87 ve lise altı eğitim seviyesindekilerde yüzde 86. Düzensiz hava olaylarının azaldığını belirtenlerin oranı ise en alt ve en üst eğitim seviyelerinde yüzde 1 iken, lise mezunlarında yüzde 3.

Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?

Hayat tarzlarına baktığımızda muhafazakarlaşmayla birlikte düzensiz hava olaylarında artış görme oranının düştüğünü görüyoruz. Modernlerin yüzde 90’ı düzensiz hava olaylarının arttığını düşünürken, bu oran geleneksel muhafazakarlarda yüzde 87 ve dindar muhafazakarlarda yüzde 84.

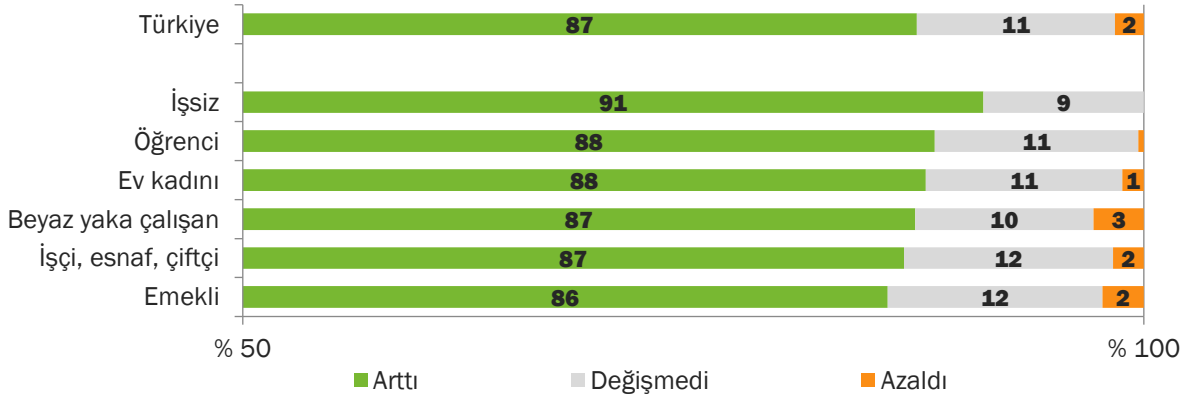
Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?

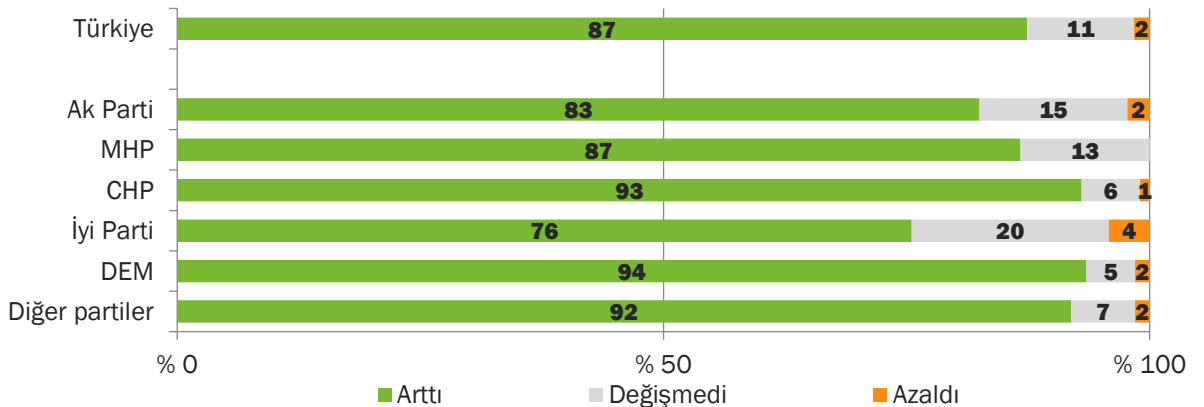
Çalışma durumlarına baktığımızda “arttı” cevabını en çok aldığımız grubun işsizler olduğunu görüyoruz, devamında ise öğrenciler, ev kadınları, beyaz yaka çalışanları, işçi, esnaf ve çiftçiler geliyor; emeklilerse bu oranın en düşük olduğu grup. Düzensiz hava olaylarının azaldığını söyleyenler ise en yüksek oranına beyaz yaka çalışanlarda ulaşıyor, devamında ise işçi, esnaf, çiftçiler, emekliler ve ev kadınları geliyor.

Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?

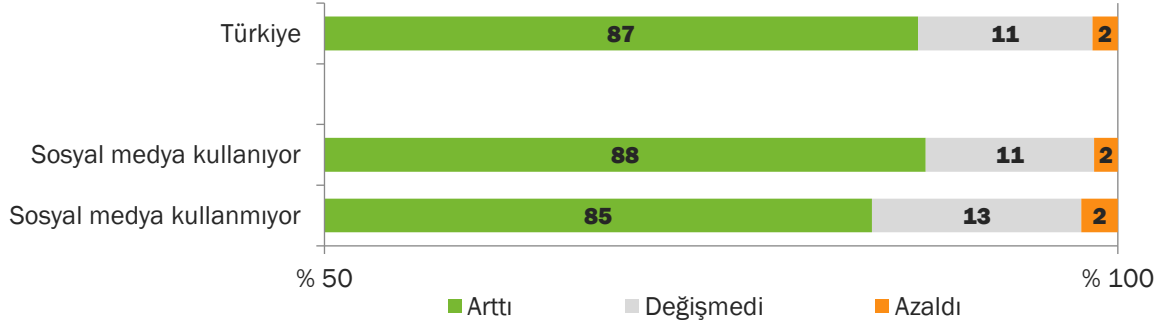
Ak Partili’lerin yüzde 83’ünün düzensiz hava olaylarının arttığını düşündüğünü görüyoruz. Bu oran MHP’lilerde yüzde 87, CHP’lilerde yüzde 93 ve DEM Partili’lerde yüzde 94 seviyesinde. Yani düzensiz hava olaylarının arttığını en çok düşünen gruplar CHP ve DEM Partili’lerken, en az düşünen gruplar Ak Parti ve MHP’liler.

Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?

Sosyal medya kullanımına baktığımızda kullananların kullanmayanlara kıyasla “Arttı” cevabını daha çok verdiğini görüyoruz. Buna göre sosyal medya kullananların yüzde 88’i düzensiz hava olaylarının arttığını düşünürken, bu oran kullanmayanlarda yüzde 85. “Değişmedi” cevabı da kullanıma bağlı olarak değişim gösterirken, “Azaldı” cevabının her iki grup içinde de aynı oranda olduğunu görüyoruz.

Sizce son yıllarda Türkiye’de sel, fırtına, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları arttı mı, azaldı mı?

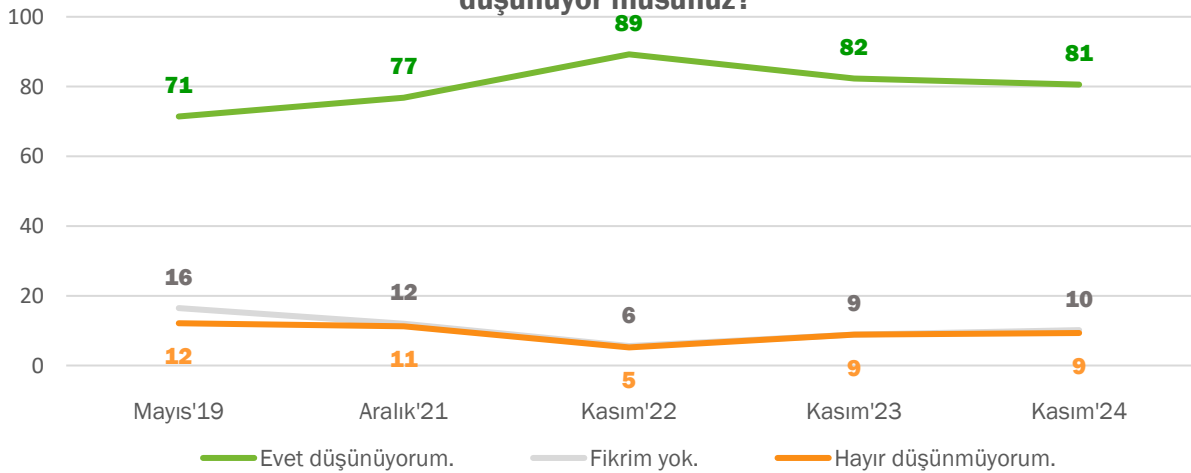
2.1.4. Düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü

Her 10 kişiden 8’i düzensiz hava olaylarını iklim değişikliğine bağlıyor.

Kişilerin düzensiz hava olaylarıyla ilgili gözlemlerinin üzerine bu gözlemleri ne derece iklim değişikliğine bağladıklarını da ölçtük. Aldığımız cevaplara göre Türkiye’nin yüzde 81’i son yıllarda görülen düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünürken yüzde 9’u böyle düşünmüyor, geri kalanının ise fikri yok.

Yıllar içindeki değişime baktığımızda 2022 yılına kadar düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rol oynadığı fikrinde bir artış sonrasında da azalış trendi gözlemliyoruz. Benzer şekilde bu şekilde düşünmeyen ve fikri olmayanların oranlarında 2022’ye kadar düşüş sonrasında ise artış gözlemliyoruz.

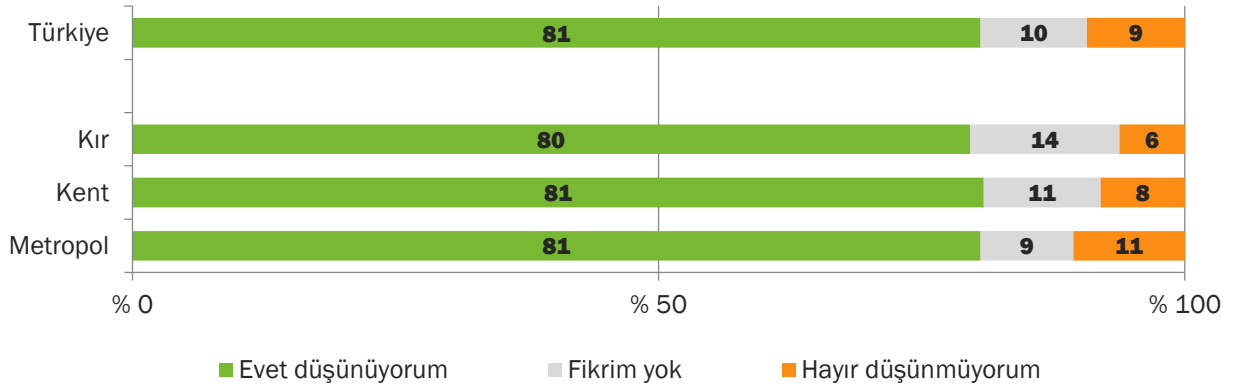
Türkiye’de son yıllarda görülen sel, fırtına, aşırı sıcaklık ve kuraklık gibi düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünüyor musunuz?

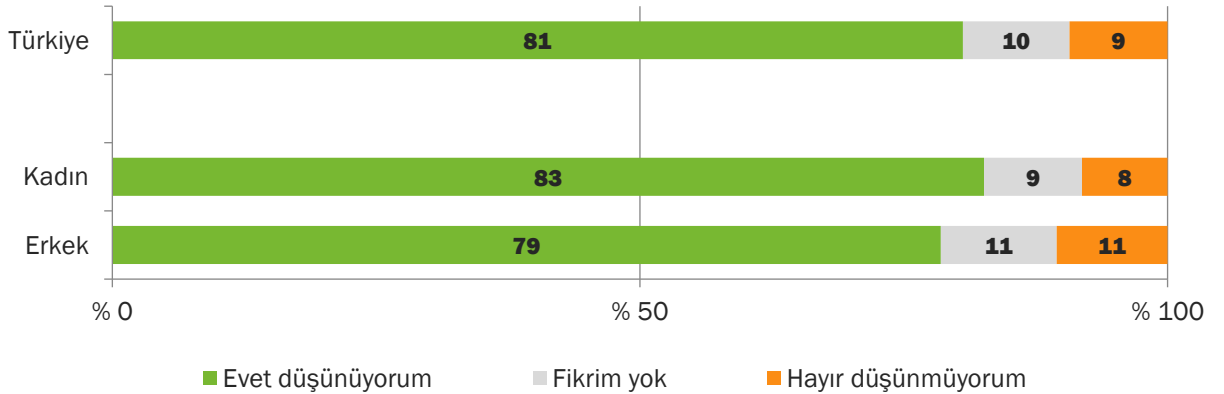
Bu bulguları yaşanan yere göre incelediğimizde kırsal, kent ve metropolde yaşayanlar, iklim değişikliğinin rolü olduğunu neredeyse aynı oranda düşünseler de rolü olmadığı cevabında beklediğimiz aksine oranlarla karşılaşılıyor. Metropolleşmeyle birlikte düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rol oynadığı düşüncesi de artıyor.

Türkiye’de son yıllarda görünen sel, fırtına, aşırı sıcaklık ve kuraklık gibi düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünüyor musunuz?

Cinsiyete göre incelediğimizde kadınların erkeklere kıyasla daha çok ‘evet düşünüyorum’ cevabını verdiğini görüyoruz. Buna göre kadınların yüzde 83’ü düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünürken, erkeklerde bu oran yüzde 79.

Türkiye’de son yıllarda görünen sel, fırtına, aşırı sıcaklık ve kuraklık gibi düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünüyor musunuz?

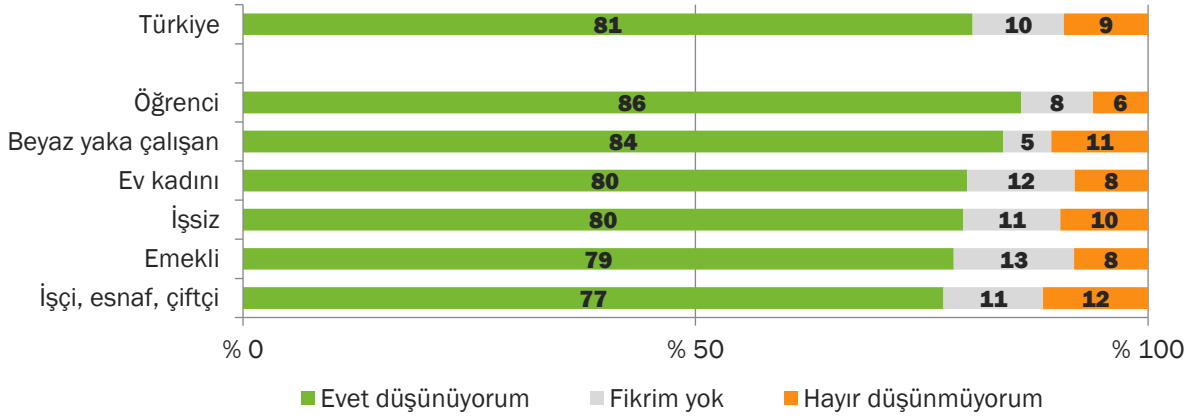

Çalışma durumuna baktığımızda öğrencilerin ön plana çıktığını görüyoruz. Bu grubun yüzde 86'sı düzensiz hava olaylarını iklim değişikliğiyle açıklarken bu oran beyaz yaka çalışanlarında yüzde 84, ev kadını ve işsizlerde yüzde 80, emeklilerde yüzde 79 ve işçi, esnaf ve çiftçilerde yüzde 77.

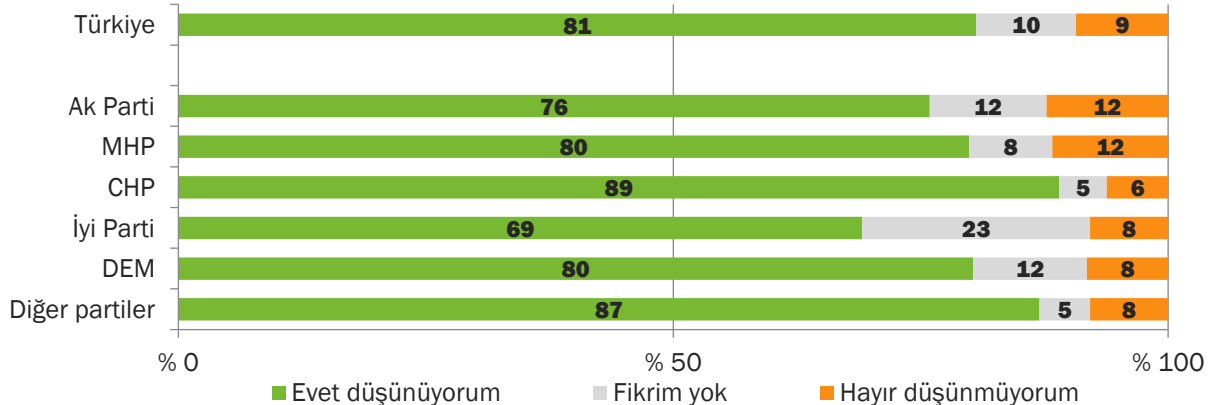
'Hayır düşünmüyorum' cevabının ise gruplar arasında değişiklik gösterdiğini görüyoruz. İşçi, esnaf ve çiftçiler en yüksek oranda bu cevabı verenler ancak devamında beyaz yaka çalışanları geliyor. Bu grubun yüzde 11'i son yıllarda görülen düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolünün olmadığını düşünüyor.

Türkiye'de son yıllarda görülen sel, fırtına, aşırı sıcaklık ve kuraklık gibi düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünüyor musunuz?

Siyasi tercihlere baktığımızda Ak Partili'lerin yüzde 76'sının ve MHP'liler ile DEM Partili'lerin yüzde 80'inin düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşündüğünü görüyoruz. Bu oranlar düşük olmamakla beraber Türkiye ortalamasının altında kalıyor. CHP'lilerde ise bu şekilde düşünenlerin oranı yüzde 89'la diğer gruplara kıyasla en yüksek seviyede.

Türkiye'de son yıllarda görülen sel, fırtına, aşırı sıcaklık ve kuraklık gibi düzensiz hava olaylarında iklim değişikliğinin rolü olduğunu düşünüyor musunuz?

İklim değişikliği her geçen gün etkisini daha çok gösteriyor ancak farkındalık artmıyor.

Buraya kadar ele aldıklarımızda genel olarak karşımıza çıkan tablo, iklim değişikliği farkındalığının 2022 yılına kadar artmış olsa da bu yıldan sonra düşüşe geçtiğini gösteriyor. Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün aşırı hava olaylarını içeren yıllık raporlarına baktığımızda¹ aslında 2022 yılından sonra bir azalış değil düzenli bir artış görüyoruz. Hatta bu artış 2023 yılına gelindiğinde hiç olmadığı kadar yüksek seviyelere çıkıyor. Ancak bu bulguyu kişilerin beyanlarıyla karşılaştığımızda benzer bir trendden söz edemiyoruz. Bu durumu farklı şekillerde yorumlamak mümkün: Kişilerin iklim değişikliği algısının gerçek durumla birebir örtüşmeyebilir ve algılarını halihazırdaki duruma göre güncellememiş, yenilememiş olabilirler. Ayrıca iklim değişikliği ve insan faaliyetlerinin konusundaki farkındalık ve durumdan duyulan endişe zaten çok yüksek. Bu nedenle algıdaki doygunluktan, durumun bir anlamda kanıksanmasından da bahsedebiliriz.

Bazı kümelerde iklim değişikliği konusunda farkındalık, bunun doğal bir süreç olmadığı bilinciyle doğrudan ilişkili görünmüyor.

Endişe ve düzensiz hava olaylarına dair gözlem sorumuz aslında bize toplumun iklim değişikliğinin oldukça farkında olduğunu gösteriyor. Ancak bu değişikliğin kaynağına dair algıya odaklanıp iklim değişikliğine ne derece bağlandığını ölçtüğümüzde daha farklı bir tabloyla karşılaşılıyor. İklim değişikliği konusunda endişeli olduğunu belirten ve düzensiz hava olaylarının arttığını düşünen grupların bu değişiklikleri doğal bir süreç olarak değerlendirebildiğini görüyoruz. Örneğin ev kadınları ve işsizler neredeyse en çok düzensiz hava olaylarında artış gözlemlendiğini söyleyenlerken aynı zamanda iklim değişikliğini en çok doğal bir süreç olarak görmeye eğilimli olanlar.

Düşük olmakla beraber tüm gruplarda iklim inkarcılarına benzer oranlarda rastlanıyor.

Bu bölümde karşımıza çıkan bir diğer konu ise iklim krizi inkarcıları. Her ne kadar çok yüksek oranlarda olmasa da 'iklim krizi diye bir şey' yoktur cevabının görece farkındalığı yüksek gruplardan da çıktığını görüyoruz. Örneğin beyaz yaka çalışanları ve üniversite mezunları diğer gruplara göre en çok bu cevabı aldığımız gruplar olarak karşımıza çıkıyor.

¹ <https://www.mgm.gov.tr/iklim/iklim-raporlari.aspx>

3. İKLİM YASASI

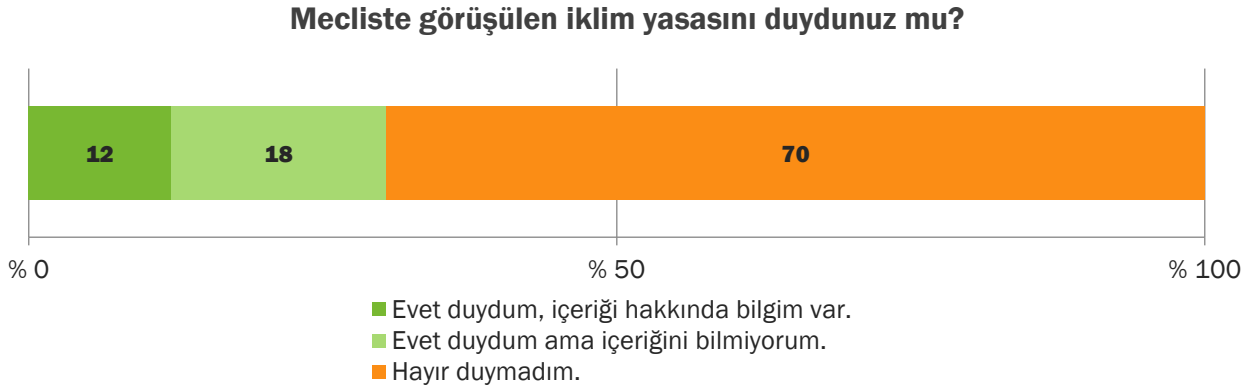
Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan iklim yasasının 2024 yılı bitmeden yürürlüğe gireceğini duyurdu. İlgili demecinde bu yasanın sanayide yeşil dönüşüm sürecini hızlandıracağını, karbon ayak izini azaltıcı yenilikleri teşvik edeceğini söyledi² ancak içeriği hakkında hâlâ tam olarak bilgi sahibi değiliz.

3.1.1. İklim yasası hakkında bilgi seviyesi

Bu bölümde ilk olarak kişilere “Mecliste görüşülen iklim yasasını duydunuz mu?” sorusunu sorduk, sonrasında “Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?” sorusuyla bu yasadaki ne beklediklerini inceledik.

Türkiye’de her 10 kişiden 7’si iklim yasasından haberdar değil.

Türkiye’nin yüzde 70’i mecliste görüşülen iklim yasasından haberdar değilken, yüzde 18’i haberdar ancak içeriği hakkında bilgi sahibi değil, yüzde 12’si ise hem haberdar hem de yasanın içeriği hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtiyor.

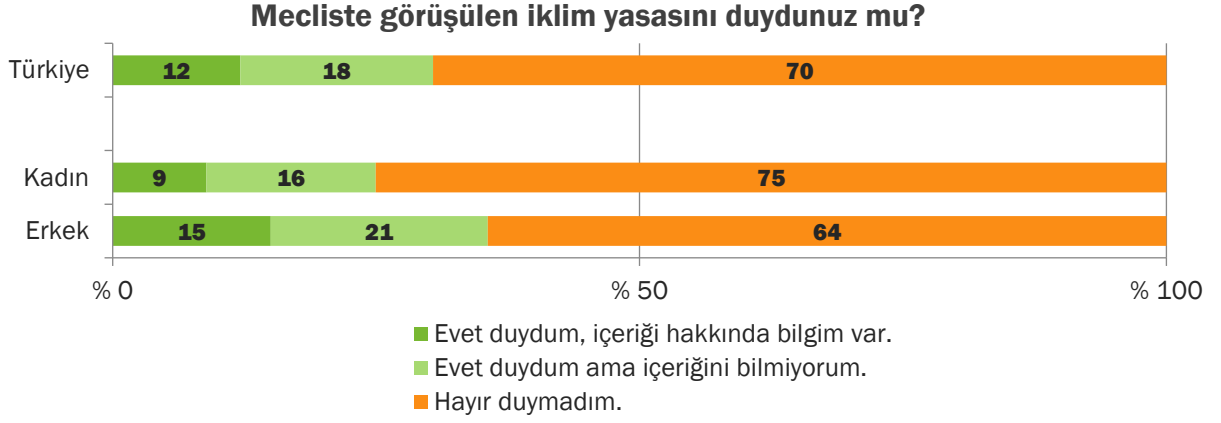

² İklim Haber, <https://www.iklimhaber.org/cumhurbaskani-erdogan-iklim-kanunu-yil-bitmeden-yururluge-girecek/>

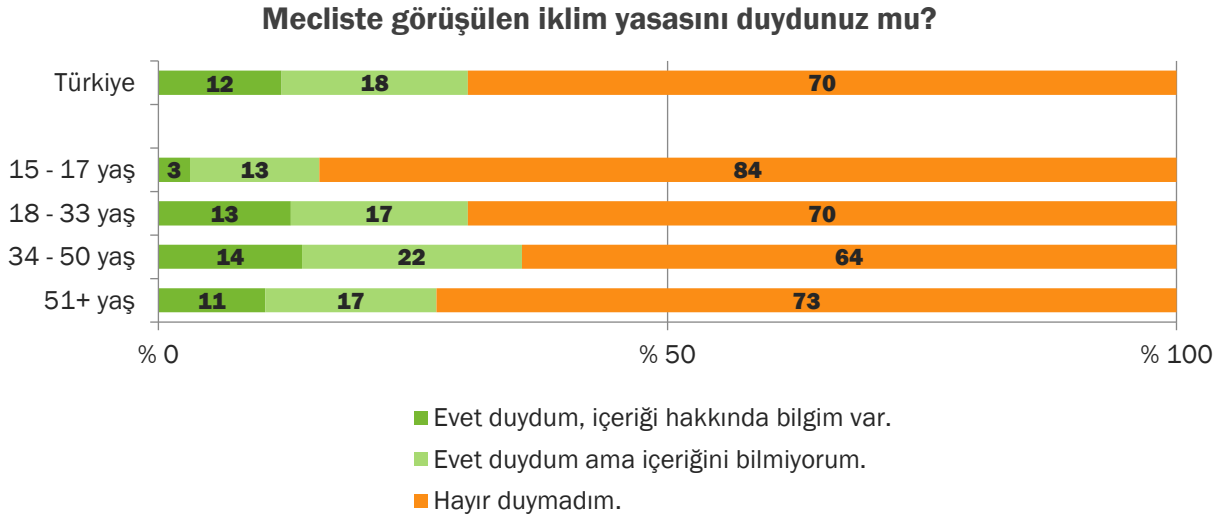
Erkekler iklim yasasından kadınlara kıyasla daha haberdar.

Bu verileri kişilerin cinsiyetine göre incelediğimizde erkeklerin iklim yasasından kadınlara kıyasla daha haberdar olduğunu görüyoruz. Buna göre kadınların yüzde 75'i mecliste görüşülen iklim yasasını duymadığını belirtirken, bu oran erkeklerde yüzde 64.

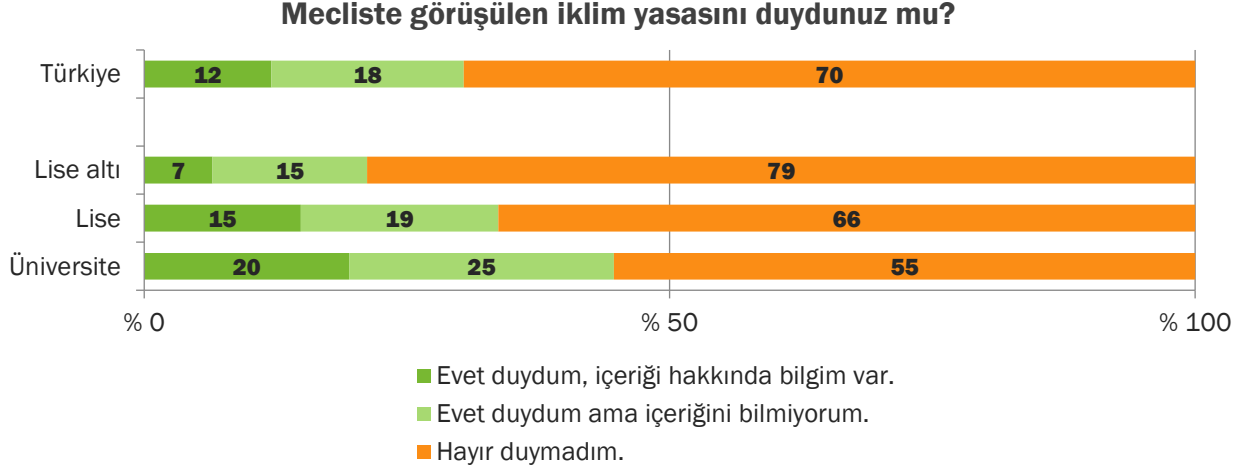
Gençler iklim yasasından haberdar değil.

Yaşa göre incelediğimizde 15-17 yaş grubunun öne çıktığını görüyoruz. Bu gençlerin yüzde 84'ü mecliste görüşülen iklim yasasından haberdar değil. 18-33 yaş grubunda ise bu oran yüzde 70, yani Türkiye ortalamasına denk. 34-50 yaş grubuna baktığımızda bu grubun yasadan en çok haberdar olan grup olduğunu görüyoruz. 51 yaş ve üzerindekiilerin ise yüzde 73'ü yasadan haberdar değil.

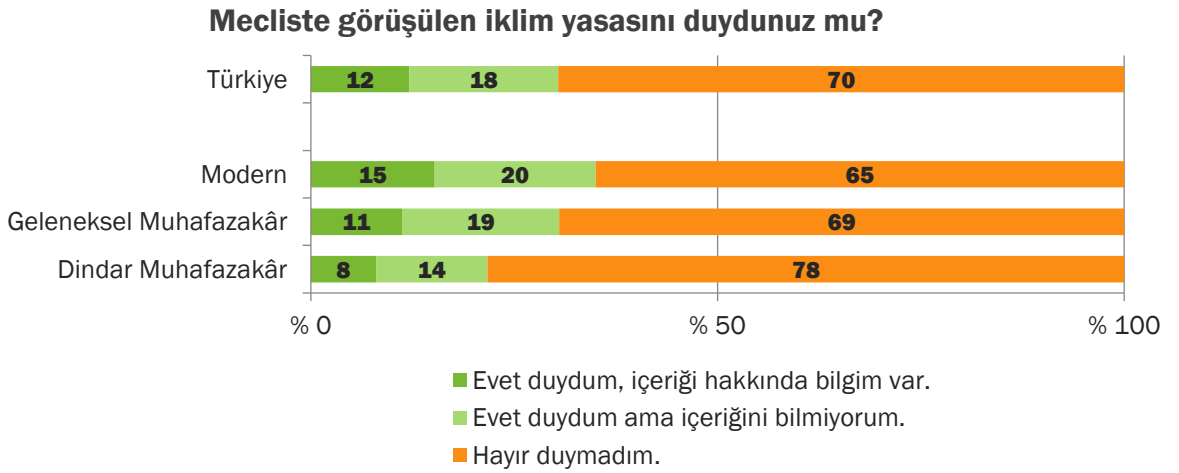
Eđitim seviyesi dūřtūķe iklim yasadını duyma oranı da dūřuyor.

Eđitim seviyesine baktıđımızda yasadan haberdar olma durumu ve eđitim seviyesi arasında dođru orantıya rastlıyoruz. Lise altı eđitim seviyesindekilerin yūzde 79'u iklim yasadını duymadıđını belirtirken, bu oran lise mezunlarında yūzde 66 ve ũniversite mezunlarında yūzde 55.

Muhafazakarlařma ve yasadan haberdar olma hali ters orantılı.

Hayat tarzlarına baktıđımızda muhafazakarlařma ve iklim yasadından haberdar olma durumu arasında bir ters orantıya rastlıyoruz. Modernlerin yūzde 65'i yasadı duymadıđını belirtirken, bu oran geleneksel muhafazakārlarda yūzde 69 ve dindar muhafazakārlarda yūzde 78 seviyesine ęıkıyor.

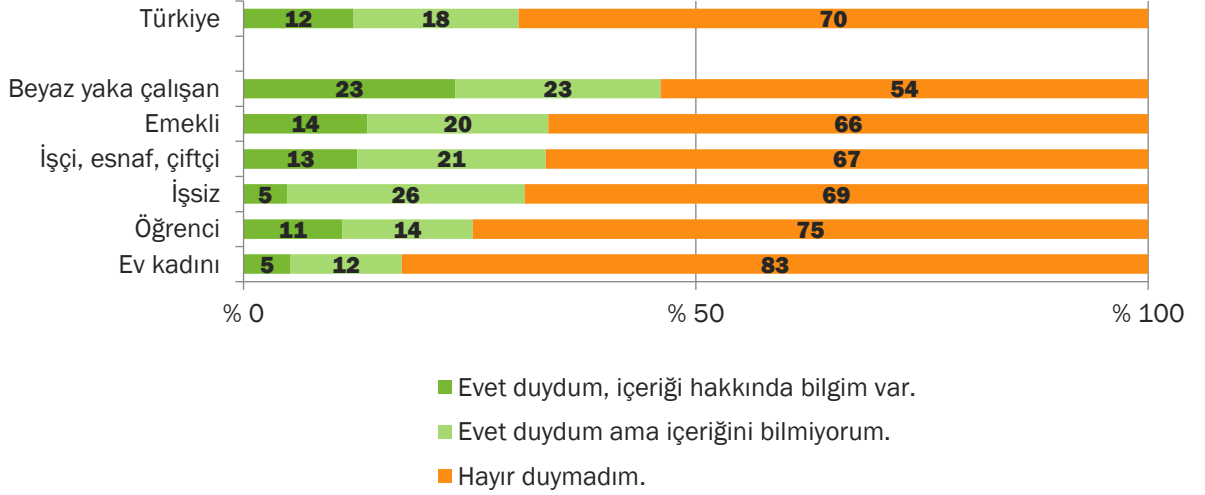

Öğrenciler ve ev kadınlarının iklim yasasından haberi yok.

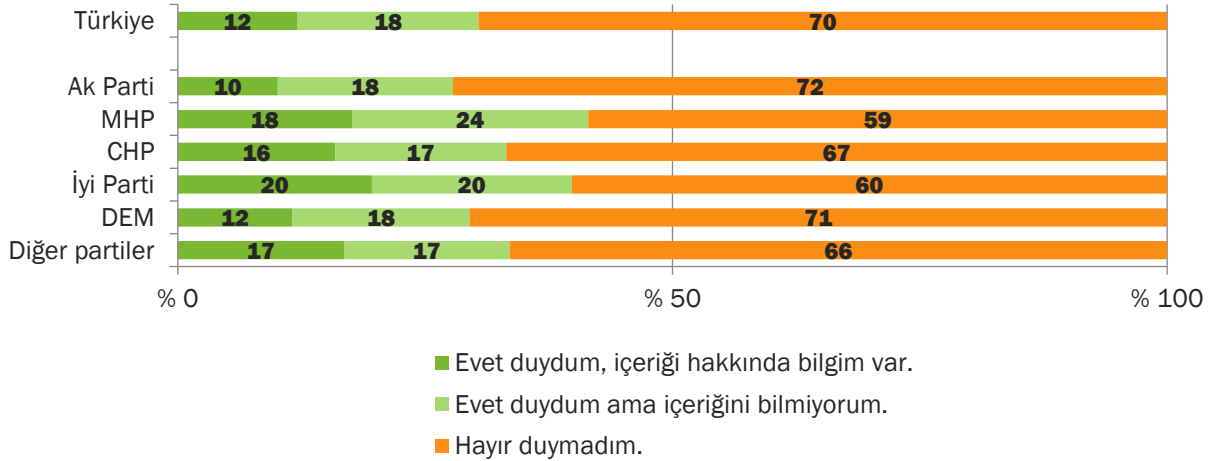
Çalışma durumuna baktığımızda iklim yasasından en haberdar olan grubun beyaz yaka çalışanları olduğunu görüyoruz. Devamında ise emekliler, işçi, esnaf ve çiftçiler, işsizler geliyor. Öğrenci ve ev kadınlarının ise Türkiye ortalamasının üzerinde bir bölümü yasayı duymadığını belirtiyor.

Mecliste görüşülen iklim yasasını duydunuz mu?

Siyasi tercihlere baktığımızda MHP, CHP ve İyi Partili'lerin diğer seçmenlere kıyasla yasadan daha çok haberdar olduğunu görüyoruz. Ak Partili'ler ve DEM Partili'ler ise görece daha yüksek oranlarda yasayı duymadığını belirtiyor.

Mecliste görüşülen iklim yasasını duydunuz mu?

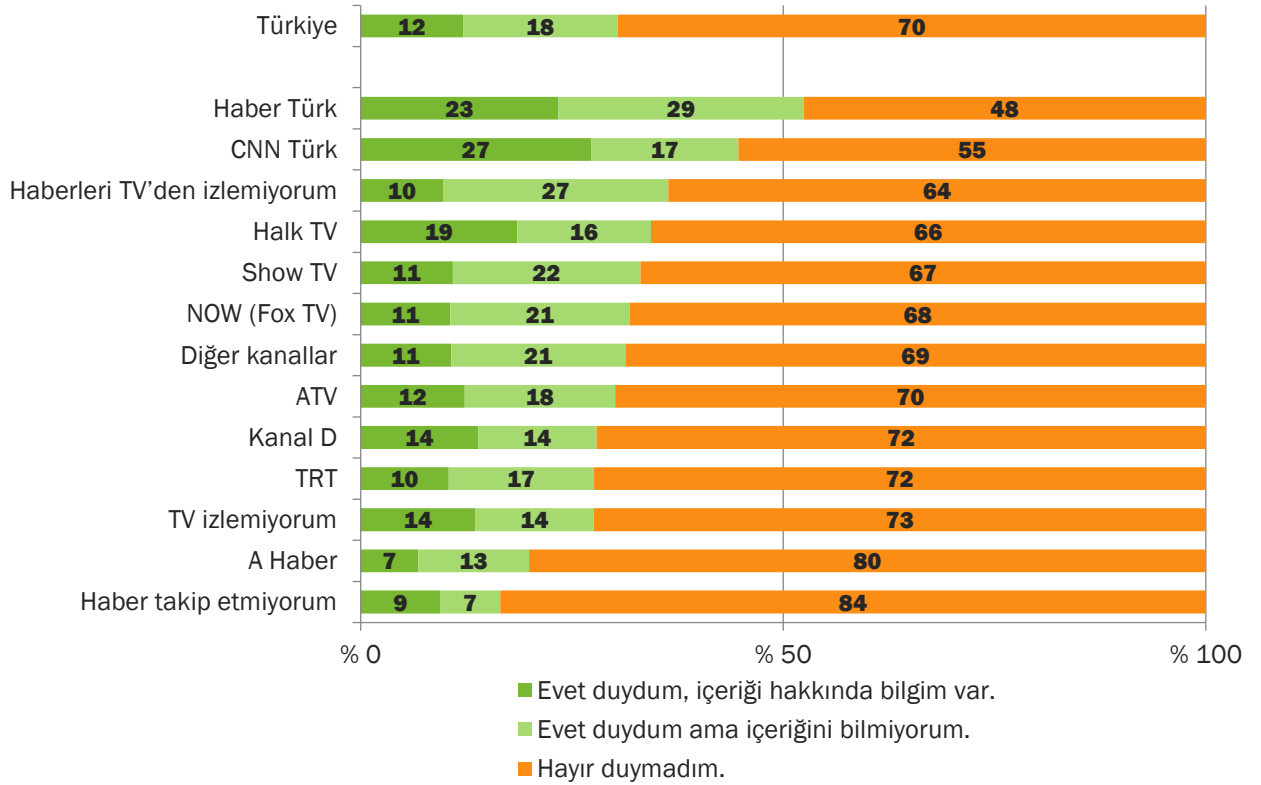

A Haber izleyicileri ve haber izlemeyenlerin iklim yasasından haberi yok.

Mecliste görüşülen iklim yasasından haberdar olmanın televizyondan haber takip etmekle ve hangi kanaldan takip edildiğiyle de ilgili olabileceğini düşündük. Buna göre ikisi de toplumun yüzde 3'ünü oluşturan Haber Türk ve CNN Türk izleyicileri yasadan en çok haberdar olanlar. Ardından haberleri TV'den izlemeyen, yani haber takip etse de farklı mecraları tercih eden ve toplumun yüzde 14'ünü oluşturanlar geliyor. Yaklaşık üçte biri yasayı duymuşsa da içeriğine Haber Türk ve CNN Türk izleyicileri kadar hakim görünmüyorlar. Buna karşılık zaten haber takip etmeyenler ve A Haber izleyicileri yasayı görece en az duymuş olanlar.

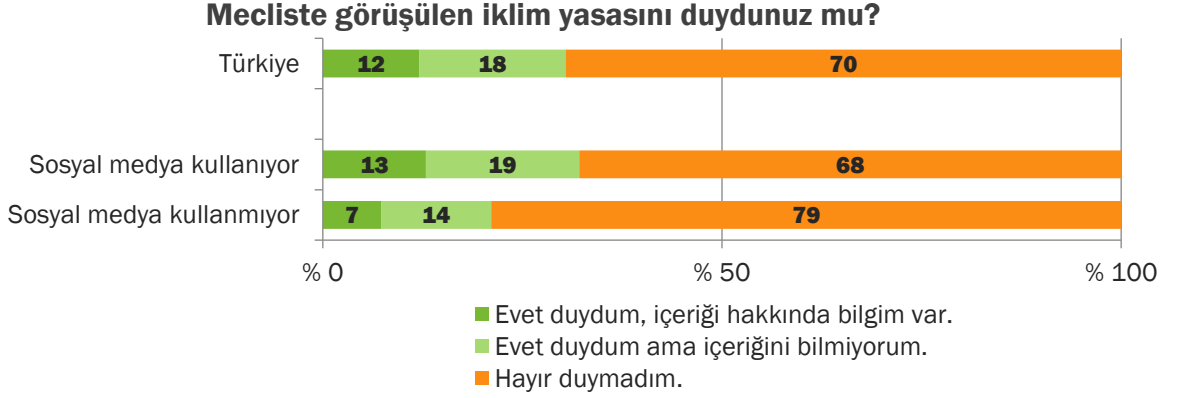
Mecliste görüşülen iklim yasasını duydunuz mu?

Sosyal medya kullananlar iklim yasasından daha haberdar.

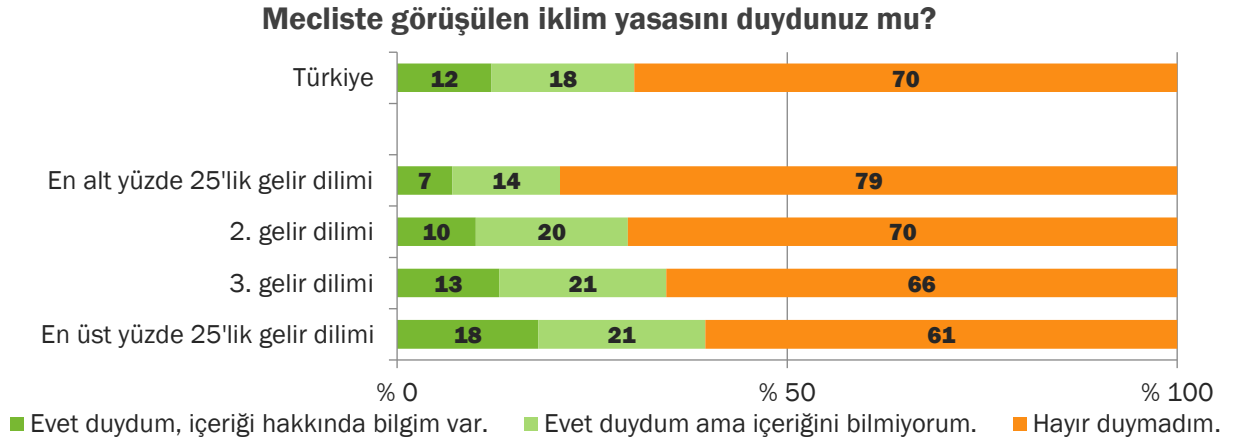
Sosyal medya kullanımı da benzer şekilde iklim yasasından haberdarlığı etkiliyor. Kullananların yüzde 68'i yasayı duymadığını belirtirken, bu oran kullanmayanlarda 11 puan daha yüksek, yüzde 79 seviyesinde.

Gelir dilimlerinin de görüşülen iklim yasasını duyup duymama konusunda etkili olduğunu görüyoruz. Buna göre gelir seviyesi yükseldikçe yasadaki haberdar olma oranı artıyor. En alt yüzde 25'lik gelir dilimindekilerin yüzde 79'u yasayı duymadığını belirtirken, bu oran en üst yüzde 25'lik gelir dilimindekilerde yüzde 61.

Şu ana kadar yasanın çalışma hayatında yer alan, bir kısmı kendi işinin sahibi olanları etkileyecek kısmı duyurulduğundan kişilerin kendisini ilgilendirmesi doğrultusunda haberdar oldukları varsayımında bulunabiliriz. Bu açıdan baktığımızda en üst gelir dilimindeki genellikle beyaz yaka olarak çalışan veya iş sahibi olan insanların yasadaki daha çok haberdar oluşunu, alt dilimlerdekilerin ise olmayışını anlamlandırabiliriz.

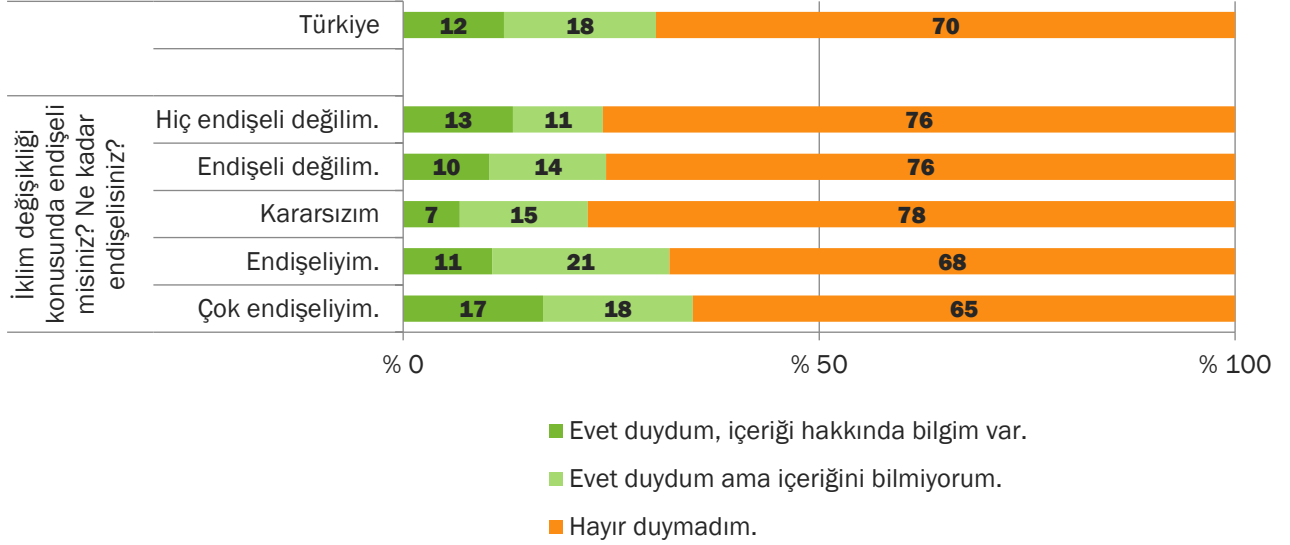
Bir diğer varsayım ise kişilerin öncelikleri üzerine olacaktır. Alt gelir seviyelerindeki insanlar daha çok ekonomik kaygılar güttüğünden iklim yasasının onlar için görece daha önemsiz veya sonraki sıralarda gelecek bir konu olması muhtemeldir.

İklim değişikliğine duyulan endişe arttıkça yasadan haberdar olma durumu da artıyor.

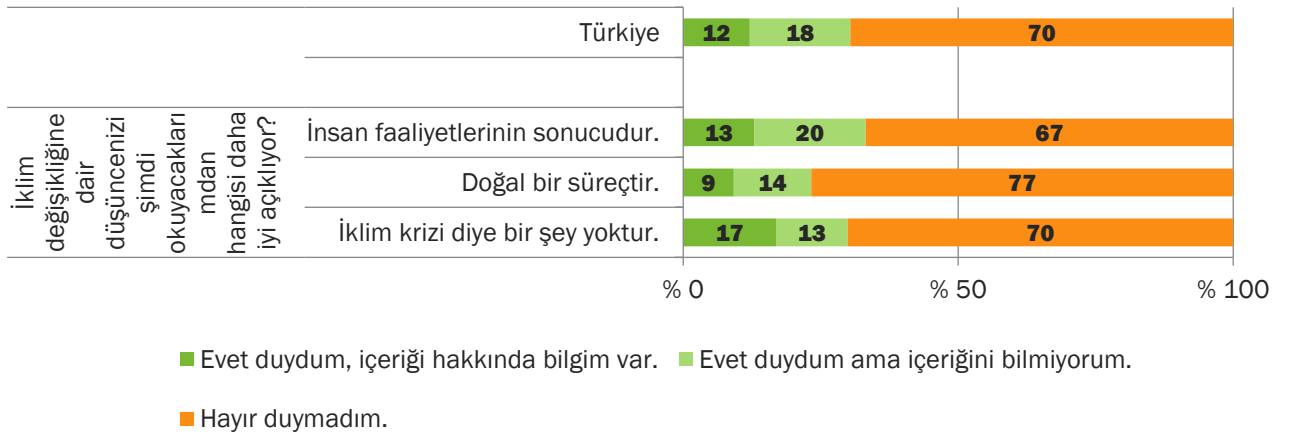
Kişilerin endişe seviyelerine göre bir inceleme yaptığımızda iklim değişikliği konusunda endişeli olanların iklim yasasından da görece daha haberdar olduğunu görüyoruz. Ancak yine de iklim değişikliğinden endişe duyanların yaklaşık 3'te 2'si iklim yasasından haberdar değil. Endişeli olmadığını belirtenlerinse daha büyük bir kısmının yasadan haberi yok.

Mecliste görüşülen iklim yasasını duydunuz mu?

İklim değişikliğinin nedeni hakkındaki düşüncelerle ilişkilendirdiğimizde insan faaliyetlerinin bir sonucu olduğunu düşünenlerin iklim yasasından daha çok haberdar olduğunu görüyoruz. Değişikliğin doğal bir süreç olduğunu düşünenlerse yasadan en az haberi olanlar, öyle ki bu oran iklim krizine inanmayanlardan bile daha yüksek.

Mecliste görüşülen iklim yasasını duydunuz mu?

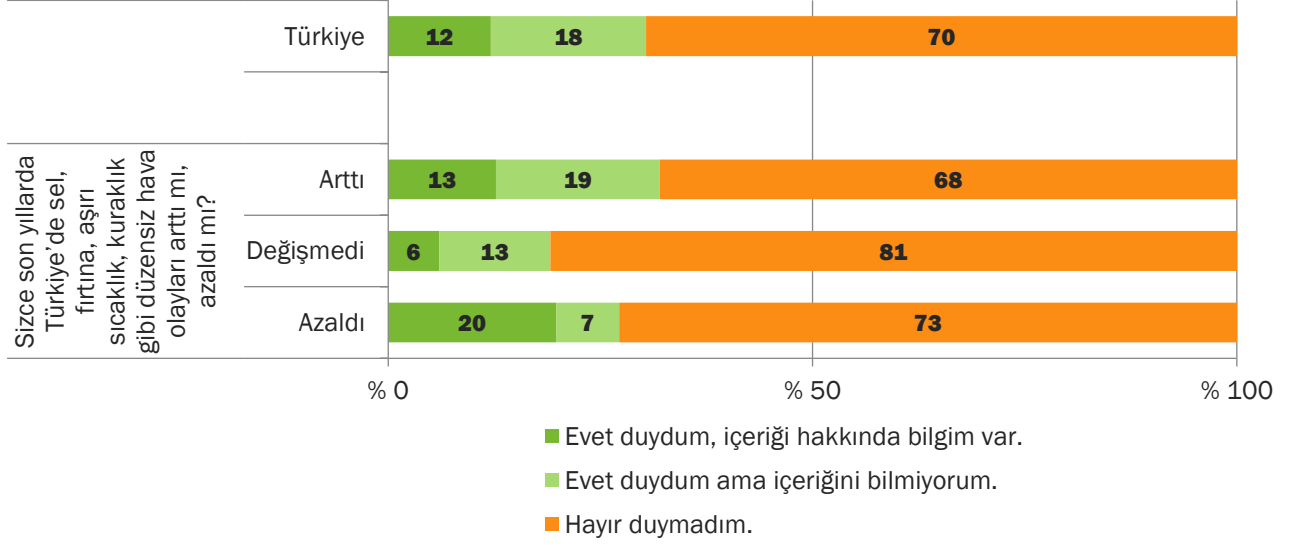

Düzensiz hava olaylarının değişmediğini söyleyenlerin iklim yasasından haberi yok.

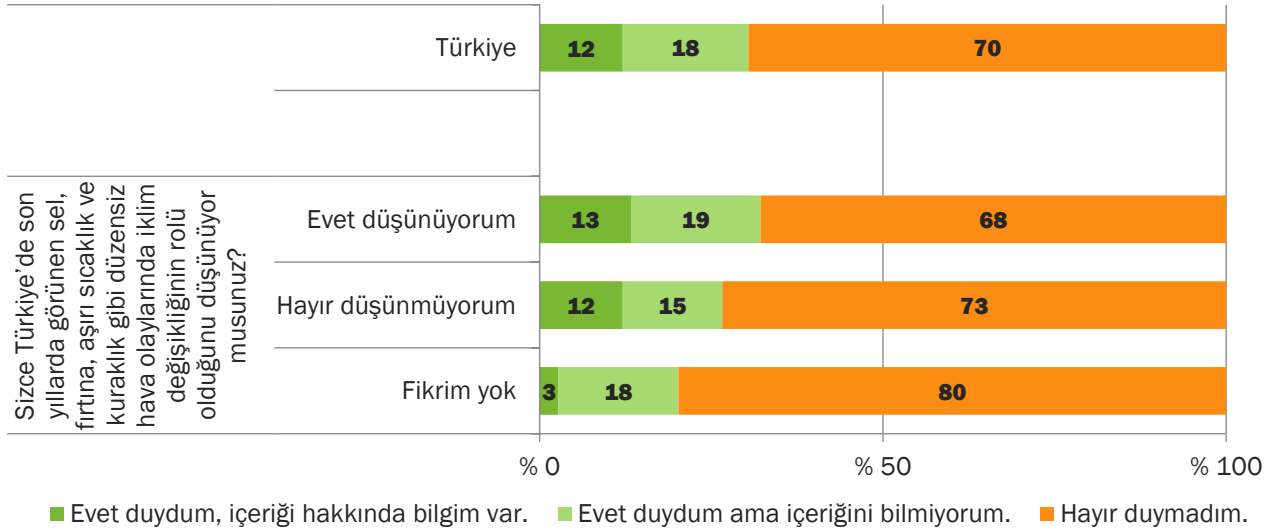
Son yıllarda görülen düzensiz hava olaylarına dair gözlemin de iklim yasasından haberdar olup olmama üzerinde etkili olabileceğini düşündük. Buna göre son yıllarda bu olayların arttığını söyleyenlerin yüzde 68'i iklim yasasını duyduğunu belirtirken, değişmediğini söyleyenlerde bu oran yüzde 81 ile en yüksek seviyesinde. Azaldığını söyleyenlerde ise yüzde 73.

Mecliste görüşülen iklim yasasını duydunuz mu?

Görülen düzensiz hava olaylarının iklim değişikliğiyle alakalı olup olmadığını düşünenleri incelediğimizde alakalı olduğunu düşünenlerin iklim yasasından daha haberdar olduklarını görüyoruz. Bu şekilde düşünmeyenlerin daha büyük bir kısmının iklim yasasından haberi yokken, fikri olmayanlar yasadaki haberdarlık oranı en düşük grup olarak karşımıza çıkıyor.

Mecliste görüşülen iklim yasasını duydunuz mu?

İnkarcılar, çekimser yaklaşıma sahip olanlara kıyasla yasadan daha fazla haberdar.

Yasadan haberdar olup olmamayı iklim değişikliğine dair görüşlerle beraber incelediğimizde en çok bilinçli ve endişeli olanların duyduğu, ardından tam zıddı görüşlere sahip olanların haberdar oldukları ortaya çıkıyor. Diğer bir deyişle iklim krizini inkar eden, endişe duymayan kesimler yasayı bu konuda ortada ve çekimser kalan kesimlere kıyasla daha fazla duymuş, hatta içeriği hakkında bilgisi var ve neredeyse bilinçli kesim kadar angajeler.

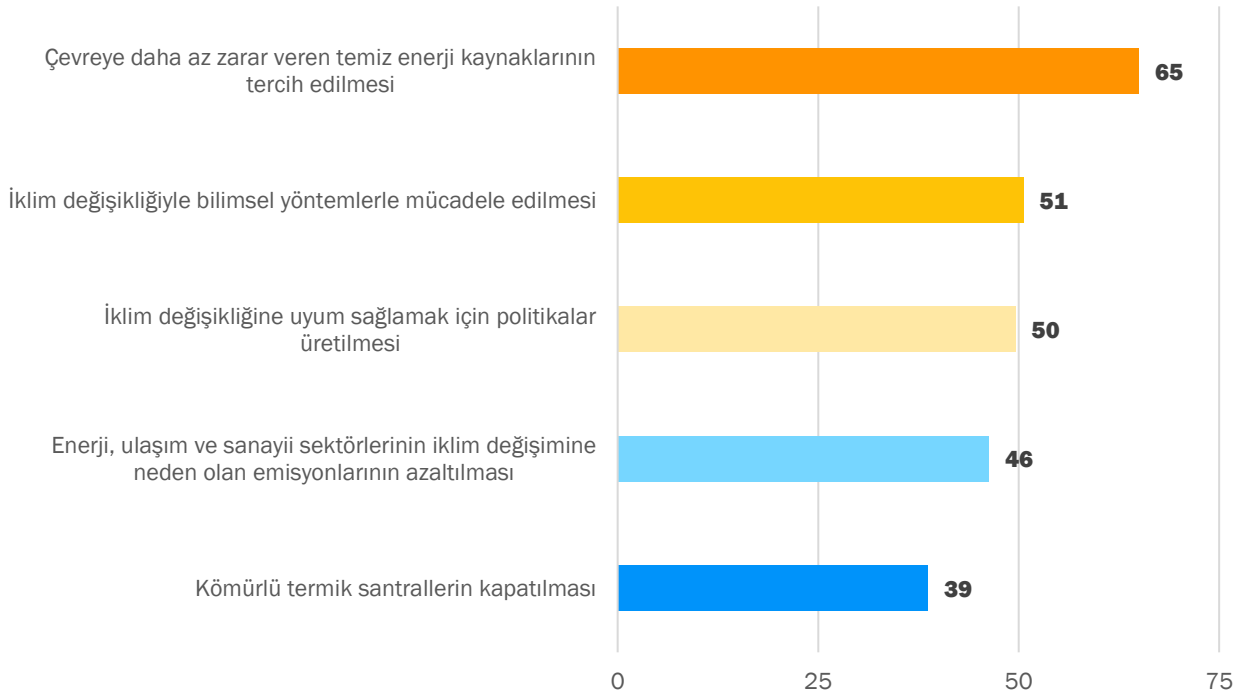
3.1.2. İklim yasasının odağı

Türkiye halkı temiz enerjinin iklim yasasının odağında olması gerektiğini düşünüyor.

Kişilerin yasadan haberdar olup olmadıklarını ölçtükten sonra bu yasadan ne beklediklerini, yasanın odağında hangi konuların yer alması gerektiğini düşündüklerini inceledik. Konuları iklim konusunda faal olan sivil toplum kuruluşlarının eğildikleri ve hem kamuoyunun hem de siyasetçilerin gündemine sokmak üzere savunuculuğunu yaptıkları konulara göre belirledik ve teknik terminolojiden arındırarak ankette anlaşılabilir şekilde sadeleştirdik.

Buna göre Türkiye'nin yüzde 65'i iklim yasasının odağında çevreye daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi gerektiğini savunurken, yüzde 51'i iklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi olması gerektiğini savunuyor. Devamında ise yüzde 50 oranıyla iklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi ve yüzde 46 oranıyla enerji, ulaşım, sanayi sektörlerinin iklim değişimine neden olan emisyonlarının azaltılması geliyor. Son sırada ise yüzde 39 oranıyla kömürlü termik santrallerin kapatılması cevabını görüyoruz.

Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

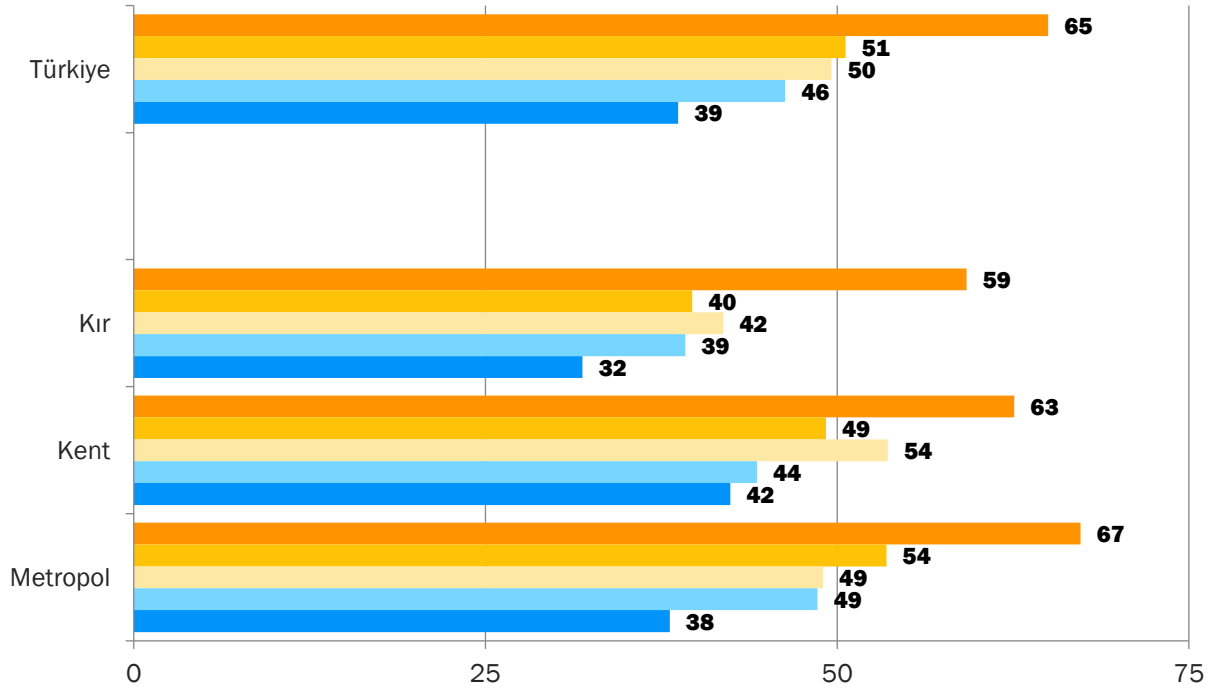

Kişilerin yaşadığı yerleşim tiplerine göre incelediğimizde temiz enerji kullanımının her grupta en ön plana çıkan cevap olduğunu görüyoruz. Ancak bu cevabın oranı metropolleşmeyle birlikte artıyor, yani metropollerde temiz enerjiye olan vurgu daha yüksek. Benzer şekilde emisyonların azaltılmasına ve bilimsel yöntemlerle mücadeleye olan vurgu da metropolleşmeyle birlikte artıyor.

İklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi ve kömürlü termik santrallerin kapatılması konularınınsa kentlerde diğer bölgelere kıyasla daha ön planda olduğunu görüyoruz.

Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

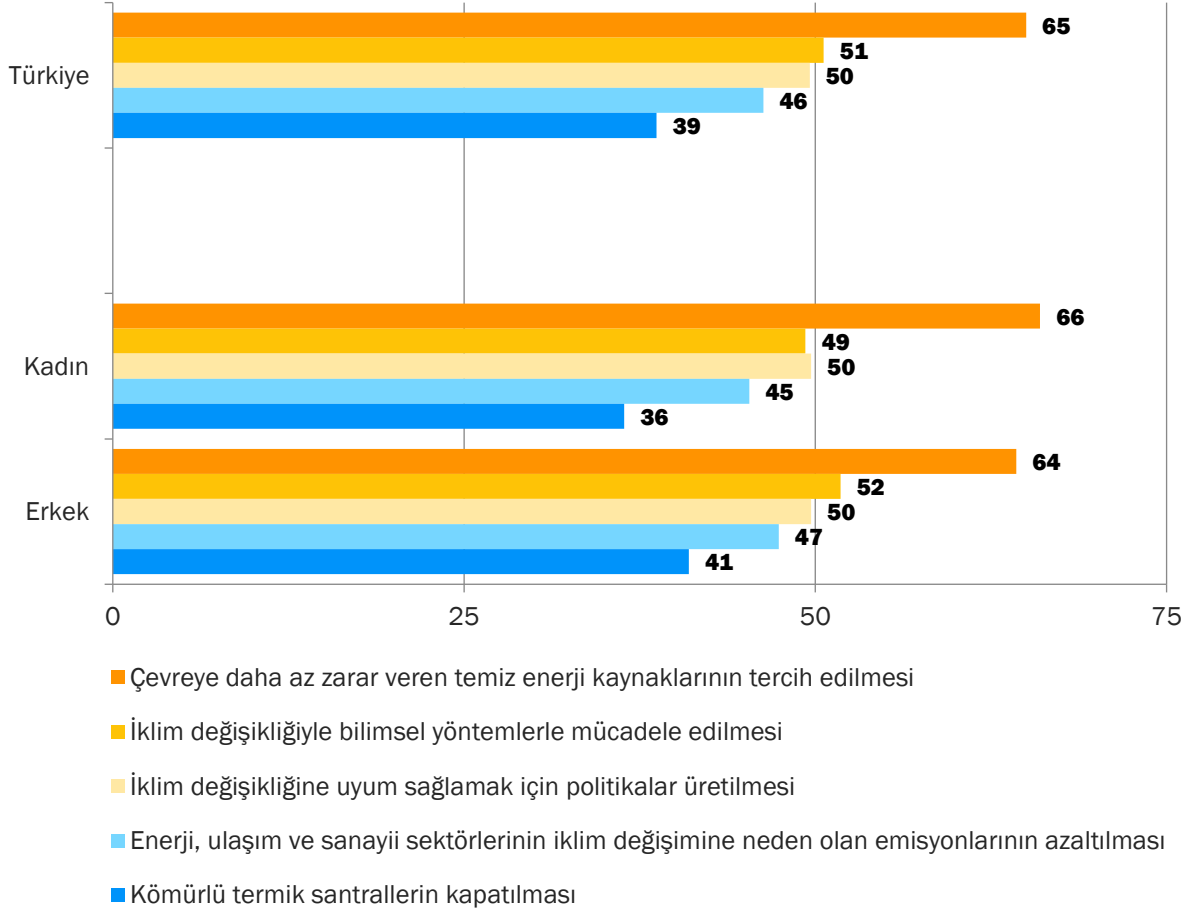

- Çevreye daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi
- İklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi
- İklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi
- Enerji, ulaşım ve sanayii sektörlerinin iklim değişikimine neden olan emisyonlarının azaltılması
- Kömürlü termik santrallerin kapatılması

Cinsiyete göre incelediğimizde kadınlar erkeklere kıyasla temiz enerjiye daha çok vurgu yaparken erkekler bilimsel yöntemlerle mücadeleye, emisyonların azaltılmasına ve kömürlü termik santrallerin kapatılmasına kadınlara kıyasla daha çok vurgu yapıyor. İklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi cevabı ise her iki grupta da eşit seviyede.

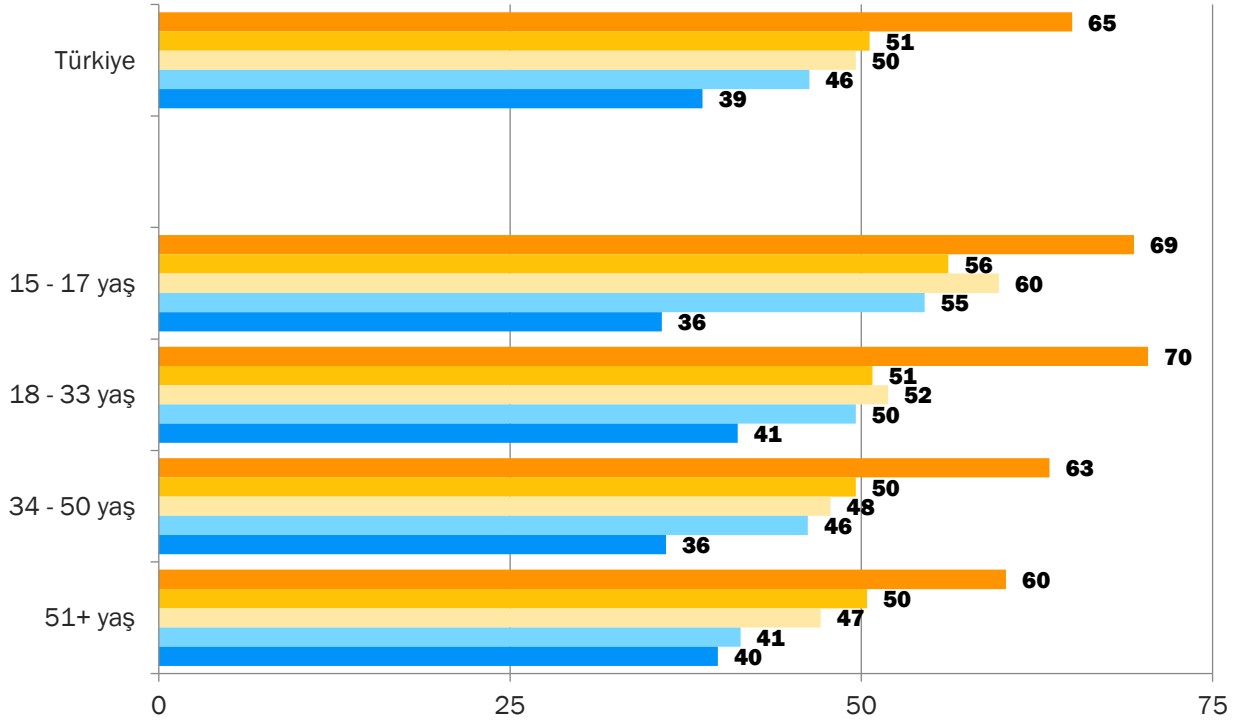
Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

Yaşa göre incelediğimizde her grupta en öne çıkan konunun temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi yönünde olduğunu görsek de 15-17 yaş grubunda bilimsel yöntemlerle mücadele, politikalar üretilmesi ve emisyonların azaltılmasının diğer gruplara nazaran daha çok vurgulandığını görüyoruz. Bu 3 cevabın oranları yaşla beraber düşüyor. 18-33 yaş grubuna baktığımızda ise kömürlü termik santrallerin kapatılması cevabının diğer yaş gruplarına nazaran daha çok vurgulandığını görüyoruz.

Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

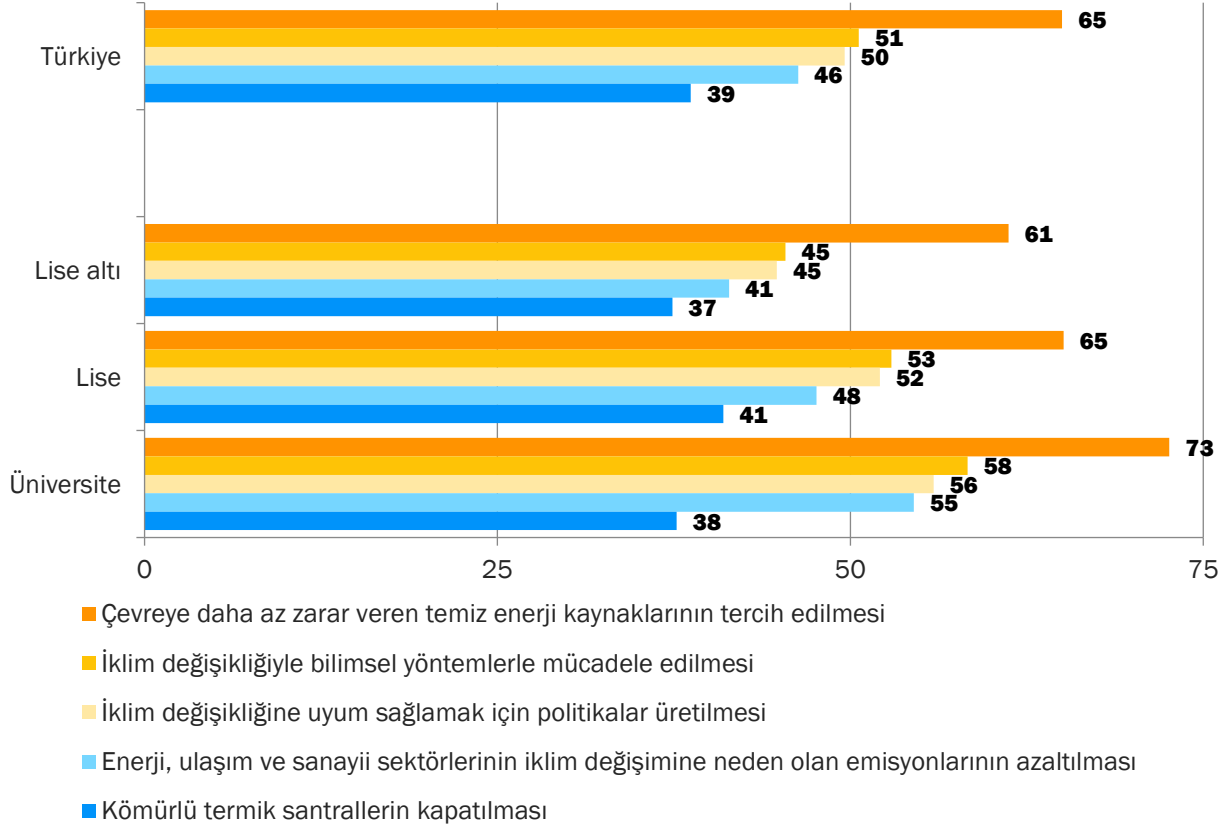

- Çevreye daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi
- İklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi
- İklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi
- Enerji, ulaşım ve sanayii sektörlerinin iklim değişikimine neden olan emisyonlarının azaltılması
- Kömürlü termik santrallerin kapatılması

Temiz enerji kaynaklarına, bilimsel yöntemlerle mücadeleye, politikalar üretilmesi gerekliliğine ve emisyonların azaltılmasına yapılan vurgunun eğitim seviyesiyle birlikte arttığını görüyoruz. Kömürlü termik santrallerin kapatılması konusunda ise bir eğilime rastlamamakla birlikte lise mezunlarında biraz daha öne çıktığını söyleyebiliriz.

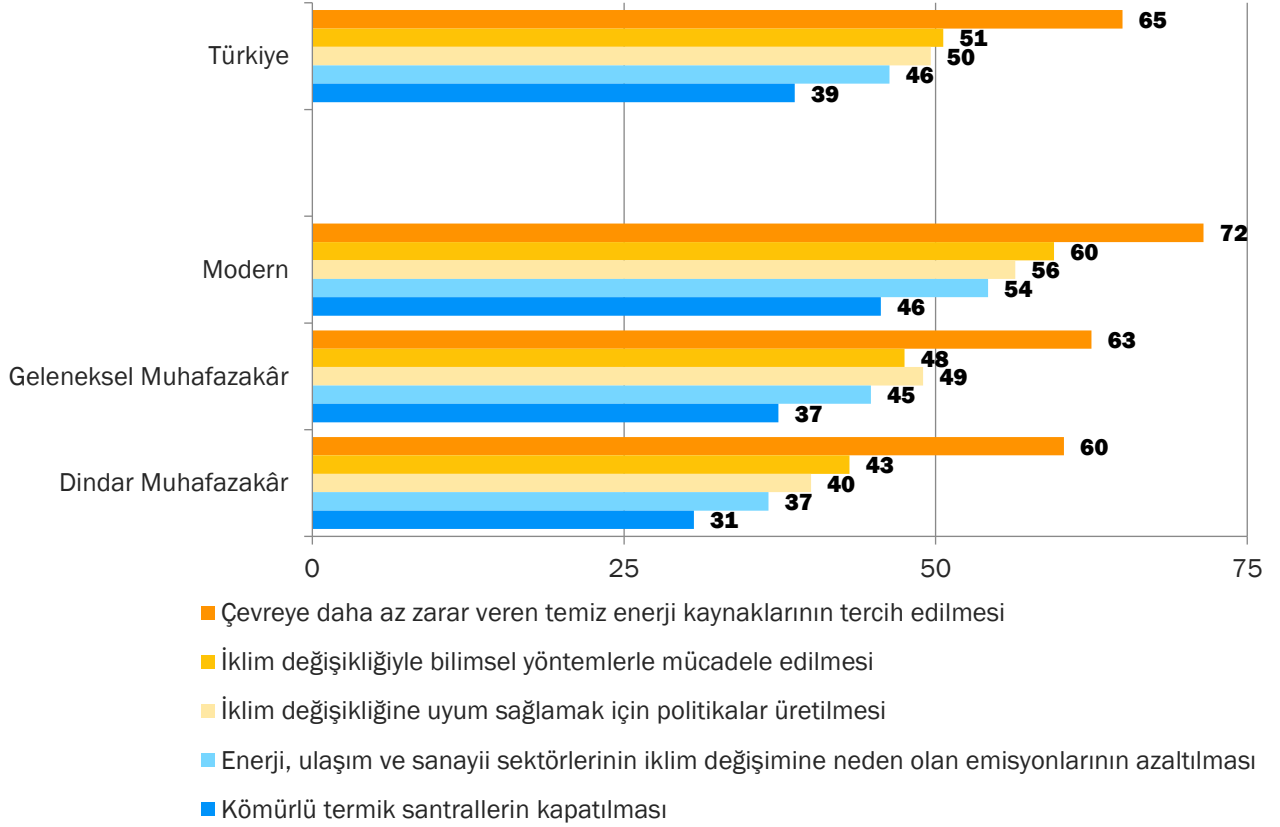
Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

Hayat tarzlarına baktığımızda tüm cevapların muhafazakarlaşmayla birlikte azaldığını görüyoruz. Modernler muhafazakarlara göre temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesini, bilimsel yöntemlerle mücadeleyi, uyum politikalarının üretilmesini, emisyonların azaltılmasını ve kömürlü termik santrallerin kapatılmasını daha çok vurguluyor.

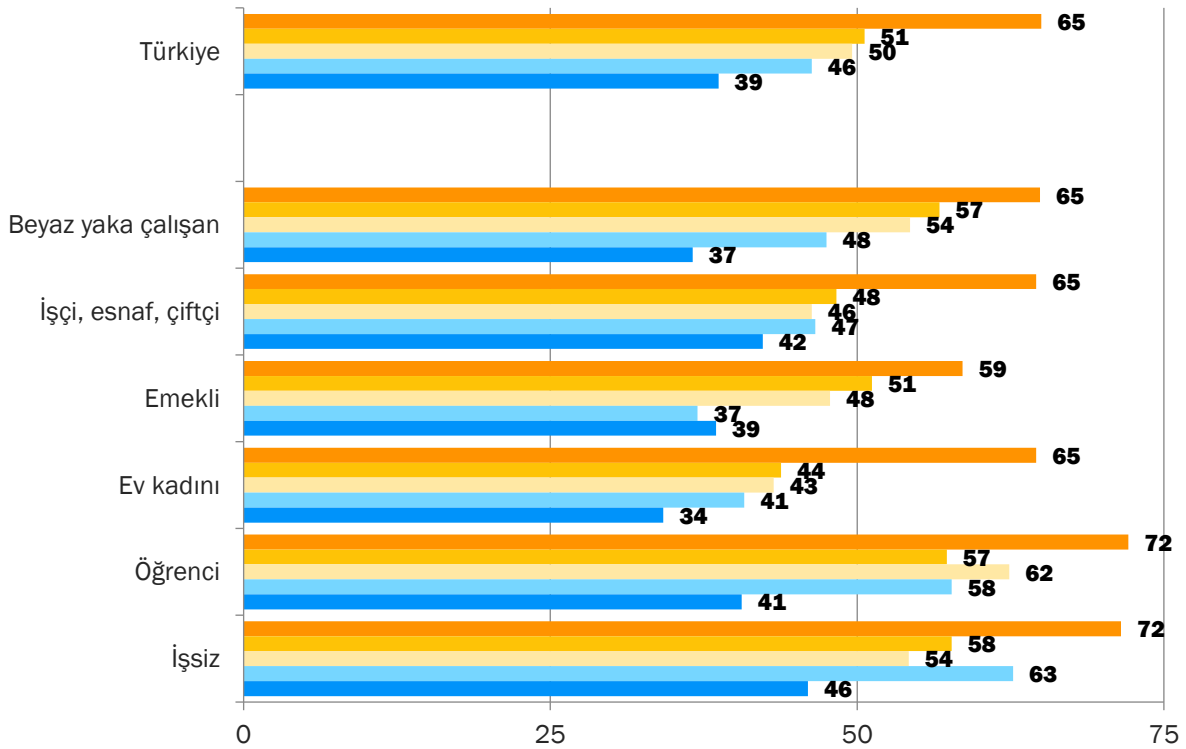
Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

Çalışma durumuna göre incelediğimizde yine her grubun en çok temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi gerektiğine vurgu yaptığını görüyoruz ancak bu cevabın oranı da gruplar arasında farklılıklar gösteriyor. Öğrenciler ve işsizler temiz enerji kaynaklarının kullanımına en çok vurgu yapan gruplarken, işsizler bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi gerektiğine en çok dikkat çeken grup olarak karşımıza çıkıyor.

Öğrenciler ayrıca iklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi gerektiğine de en çok vurgu yapan grup. İşsizler ise emisyonların azaltılmasına ve kömürlü termik santrallerin kapatılmasına diğer gruplara nazaran daha fazla dikkat çekiyor.

Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

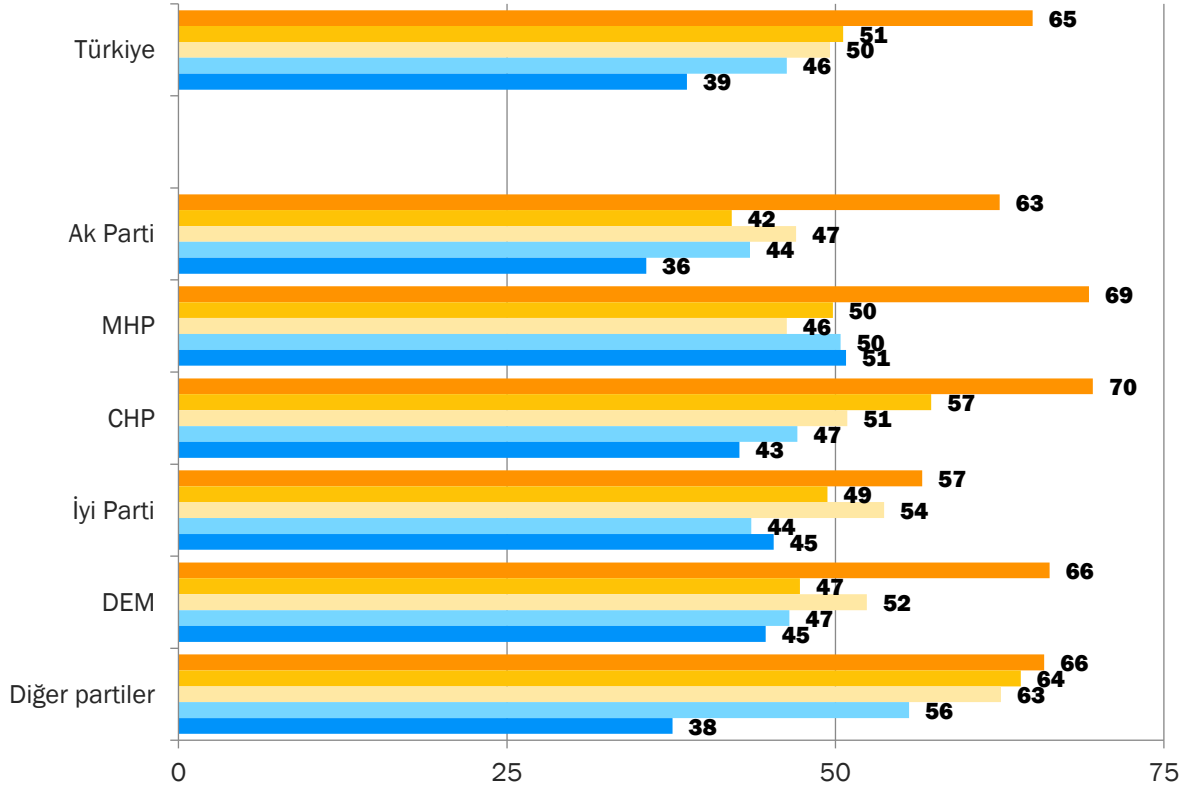

- Çevreye daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi
- İklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi
- İklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi
- Enerji, ulaşım ve sanayii sektörlerinin iklim değişikimine neden olan emisyonlarının azaltılması
- Kömürlü termik santrallerin kapatılması

Siyasi tercihlere baktığımızda her partinin seçmeninin en çok temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi cevabını verdiğini görmekte birlikte CHP'lilerin bilimsel yöntemlere diğer gruplara nazaran daha çok vurgu yaptığını görüyoruz. İyi Parti ve DEM Partili'ler iklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi gerektiğine dikkat çekerken MHP'liler kömürlü termik santrallerin kapatılması cevabında ön plana çıkıyor.

Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

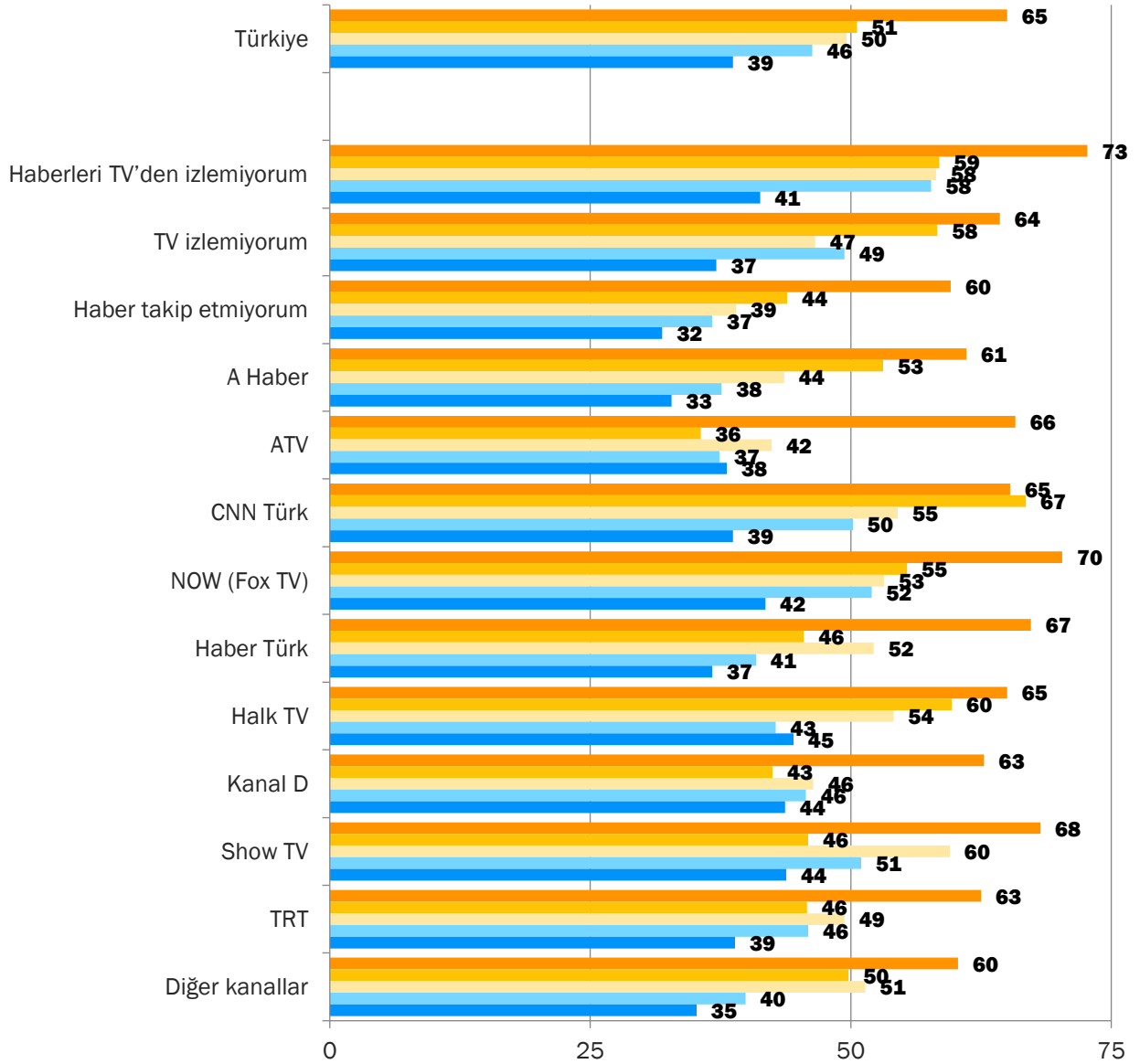
- Çevreye daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi
- İklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi
- İklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi
- Enerji, ulaşım ve sanayii sektörlerinin iklim değişimine neden olan emisyonlarının azaltılması
- Kömürlü termik santrallerin kapatılması

Takip edilen kanallara baktığımızda yine her grupta en çok verilen cevabın temiz enerji kaynakları olduğunu gözlemlemekle birlikte haberleri televizyondan takip etmeyenlerde bu cevabın özellikle ön plana çıktığını görüyoruz. Bu grup aynı zamanda emisyonların azaltılması da diğer gruplardan çok daha fazla vurgu yapıyor.

CNN Türk izleyicileri bilimsel yöntemlerle mücadeleye diğer kanalların takipçilerine kıyasla dikkat çekerken Show TV izleyicileri politikalar üretilmesi gerekliliğine, Halk TV izleyicileri ise kömürlü termik santrallerin kapatılmasına dikkat çekiyor.

Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

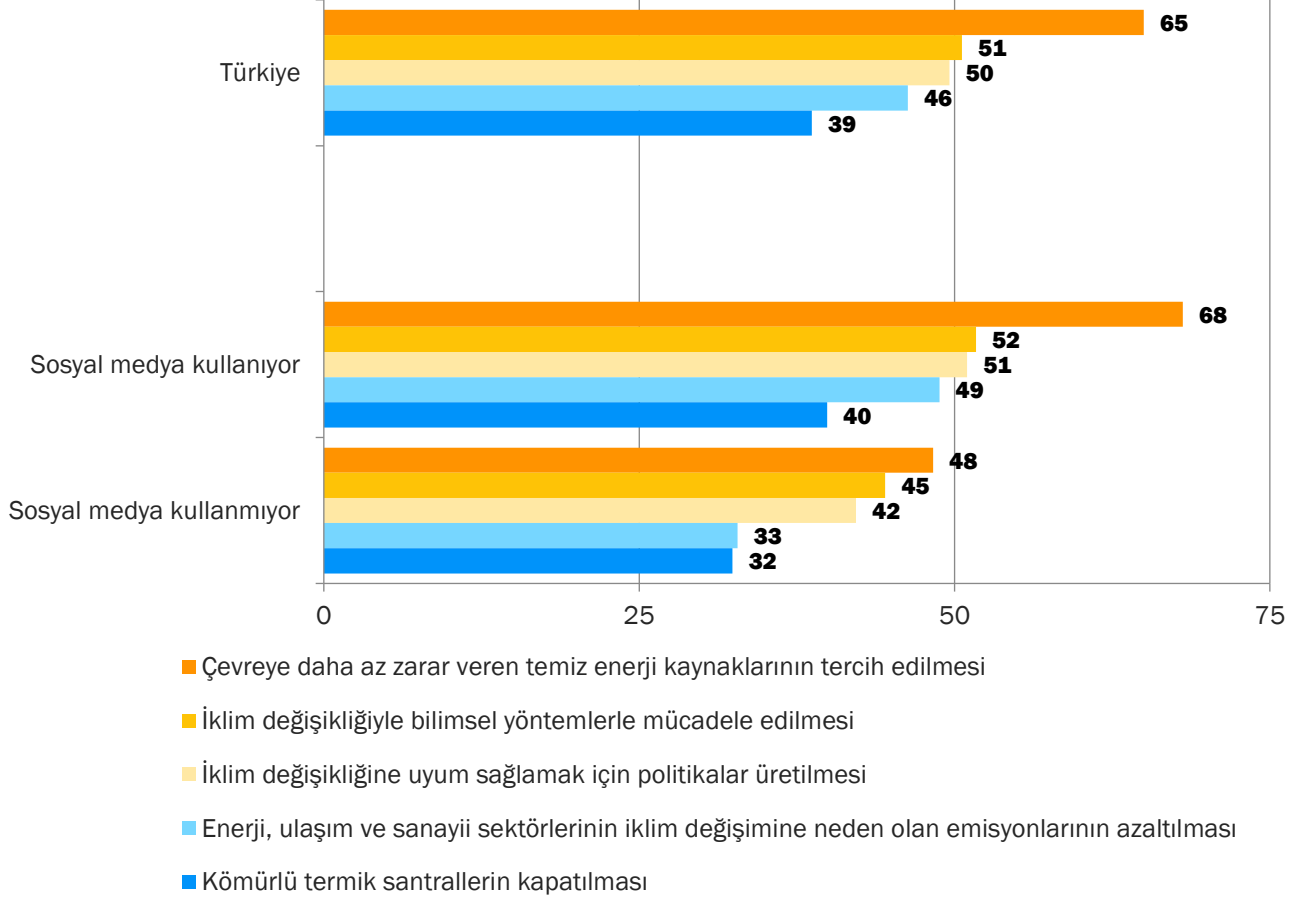

- Çevreye daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi
- İklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi
- İklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi
- Enerji, ulaşım ve sanayi sektörlerinin iklim değişimine neden olan emisyonlarının azaltılması
- Kömürlü termik santrallerin kapatılması

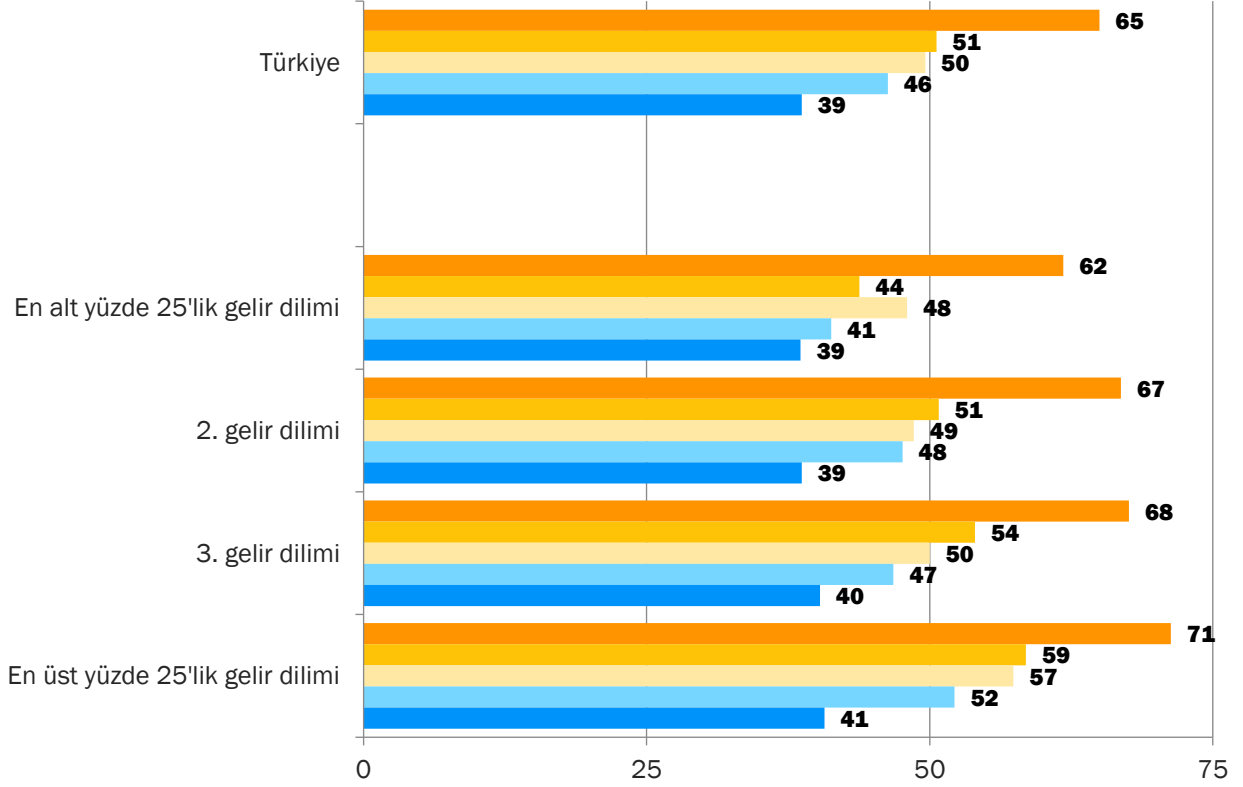
Sosyal medya kullanımına baktığımızda kullananların kullanmayanlara kıyasla tüm konulara daha çok vurgu yaptığını görüyoruz.

Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

Gelir dilimlerine göre incelediğimizde gelir seviyesi yükseldikçe her maddeye yapılan vurgunun daha çok arttığını görüyoruz. Her gelir diliminden insan en çok temiz enerji kaynaklarının tercihine vurgu yapıyor; en alt gelir dilimindeki kişilerin ikinci en çok verdiği cevabın diğer gruplardan farklı olarak politikalar üretilmesi olduğunu da söyleyebiliriz.

Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

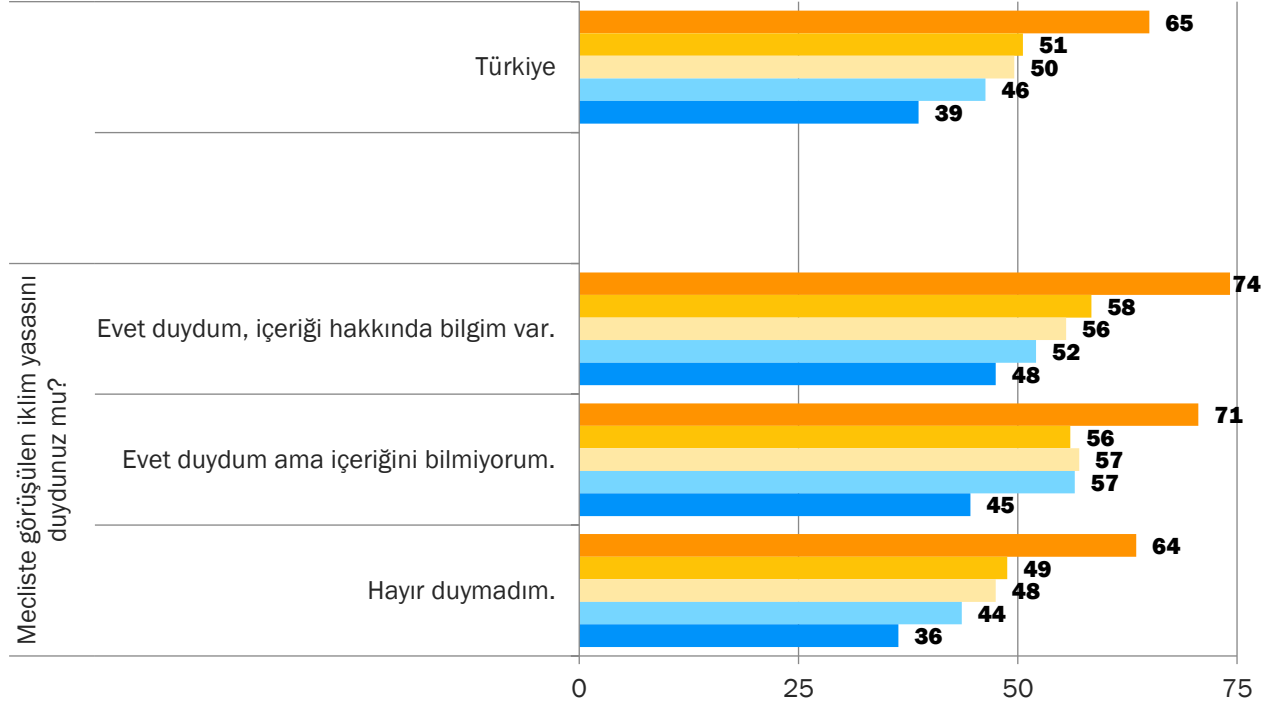

- Çevreye daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi
- İklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi
- İklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi
- Enerji, ulaşım ve sanayii sektörlerinin iklim değişikimine neden olan emisyonlarının azaltılması
- Kömürlü termik santrallerin kapatılması

Son olarak kişilerin mecliste görüşülen iklim yasasını duyup duymadıklarına göre bir inceleme yaptığımızda yasayı duyup içeriği hakkında bilgisi olanların her maddeye daha çok vurgu yaptığını görüyoruz. Bu oranlar yasayı duyan ama içeriği hakkında bilgisi olmayanlara geldiğimizde düşüyor ve yasayı duymayanlarda en düşük seviyesine geriliyor.

Sizce iklim yasasının odağında hangi konular yer almalı?

- Çevreye daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi
- İklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi
- İklim değişikliğine uyum sağlamak için politikalar üretilmesi
- Enerji, ulaşım ve sanayii sektörlerinin iklim değişimine neden olan emisyonlarının azaltılması
- Kömürlü termik santrallerin kapatılması

4. DEĞERLENDİRME

Dr. Baran Alp UNCU

Bu araştırmanın temel bulgusu, Türkiye’de toplumun -az bir düşüşe rağmen- büyük çoğunluğunun iklim değişikliği konusunda endişeli olmaya devam ettiği ancak iklim değişikliğiyle ilgili siyasi gelişmeler hakkında yeterli seviyede bilgisi bulunmadığı yönünde. Toplum genelinde, iklim değişikliğinden endişe duyanların oranı yüzde 72. Bu oldukça yüksek bir oran. Ancak 2018’den bu yana KONDA’nın düzenli olarak ölçtüğü toplumdaki iklim endişesi seviyeleri karşılaştırıldığında, toplum genelinde duyulan iklim endişesinde az bir puan farkıyla da olsa düşüş olduğu görülüyor. 2018’de yüzde 75 oranında olan toplam iklim endişesi sonraki 3 yılda inişli çıkışlı -2019’da yüzde 61, 2020’de yüzde 70, 2021’de yüzde 66- bir seyir izlemiştir. 2022 yılındaysa toplum genelindeki iklim endişesi en yüksek seviyesine, yüzde 83’e, ulaşmıştı. Sonrasında, 2023’te Türkiye genelinde iklim değişikliğinden dolayı endişe duyanların oranının yüzde 72’ye geriledi. Bugünse, toplum genelindeki toplam iklim endişesi oranı yine 2022 yılındaki yüksek oranın gerisinde kalıyor ve yüzde 72’de olarak gözüküyor. Aynı zamanda iklim değişikliğinden ötürü duyulan endişenin yoğunluğunu gösteren “endişeliyim” ve “çok endişeliyim” cevaplarının dağılımında da 2022’den bu yana bir değişim bulunuyor. 2022’de her 2 kişiden 1’i “endişeli” olduğunu söylerken bu oran 2023’te yüzde 47, 2024’te yüzde 45’e düşüyor. “Çok endişeliyim” diyenlerse 2022’de toplumun yüzde 33’ünü oluştururken 2023’te yüzde 25’e düşüyor, 2024’te az bir artışla yüzde 27’ye çıkıyor. Kısaca, toplumun genelinde her 10 kişinin 7’si iklim değişikliğinden dolayı endişeli olduğunu söylemeye devam etse ve bu yüksek bir oran olsa da son 2 yıldaki düşüşü dikkate almak ve bu eğilimin seyrini takip etmek, iklim politika ve eylemlerine olan toplumsal desteğin boyutunu ve niteliğini anlamak için önemli.

Burada, yaşanmakta olan az düşüşü anlamak için iklim endişesinin 2020-2022 arasında yükselişinin ve 2022’de tepe noktasına ulaşmasının olası nedenlerine bakmak faydalı olabilir. 2020-2022 arasındaki yükselişin olası nedenlerinden bir tanesi, yine küresel bir kriz olan ve iklim değişikliğiyle benzer birçok sosyal ve ekonomik etkisi bulunan Covid-19 pandemisinin olduğu düşünülebilir. Dünyanın farklı yerlerinde yapılan araştırmalar, pandeminin toplumların iklim değişikliği algısını etkilediğini gösteriyor. Örneğin, Avrupa’da yer alan 28 ülkedeki ulusal düzeyde yapılan anket çalışmaları karşılaştırıldığında, genelde zaten yüksek olan iklim endişesinin Covid-19’la beraber daha da yükselişe geçtiği anlaşılıyor.³ 2020’de ABD’de yapılan bir saha araştırmasının sonuçları da, toplum genelindeki iklim değişikliğine dair yüksek seviyelerde olan endişenin pandemi sırasında da devam ettiğine ve hatta yer yer daha da yükseldiğine işaret ediyor.⁴ Benzer biçimde Türkiye’de 2022’de iklim endişesinin en yüksek seviyesine ulaşmasını etkileyen etkenlerden birinin iklim değişikliğiyle eşzamanlı olarak yaşanan bir kriz olan pandeminin olduğu, pandeminin sonlanmasıyla beraber endişe oranlarında az da olsa düşüş yaşanmakta olduğu ileri sürülebilir. Diğer yandan bunun değişimi etkileyen etkenlerden sadece biri olabileceğini hatırlamak gerekir.

³ Stefkovics, A. (2024). “Climate change worry in the times of the COVID-19 pandemic. Evidence from two large-scale European surveys”, Climate Risk Management, 44

⁴ Leiserowitz, A. vd. (2020). *Climate Change in the American Mind: April 2020*. Yale University and George Mason University. New Haven, CT: Yale Program on Climate Change Communication.

2022'den beri az olmakla beraber düşüş gösteren bir başka başlık da yaşanmakta olan aşırı hava olaylarına dair toplumun algısı. 2022'de toplumun yüzde 93'ü aşırı hava olaylarının arttığını, yüzde 89'u düzensiz hava olaylarının nedeninin iklim değişikliği olduğunu söylemekteydi. Bu oranlar 2024'te sırasıyla yüzde 87'ye ve yüzde 81'e düşmüş durumda. Bu oranlar hâlâ yüksek olsa da iklim değişikliğiyle ilgili gerçek bir durumdan farklı bir seyre sahip. Keza, Türkiye'de iklim değişikliğine bağlı düzensiz hava olayları her geçen yıl artmakta. 2022'de 1300 olarak kaydedilen Türkiye'de gerçekleşen aşırı hava olaylarının toplam sayısı 2023'te 1475'e ulaştı.⁵ 2023 ayrıca o zamana kadarki en sıcak 3. yıl olarak kayıtlara geçti. 2024'ün ilk 8 ayında aşırı hava olaylarının toplam sayısı 900'e ulaştı. 2024 aynı zamanda ilk sekiz ayı itibarıyla 1971'den bu yana Türkiye'de yaşanan en sıcak yıl oldu.⁶ Her ne kadar düzensiz hava olaylarında ve iklim değişikliğinin etkilerinde yıldan yıla gerçekleşen artışa rağmen 2022 sonuçlarıyla karşılaştırıldığında her iki cevabı verenlerin oranlarında sırasıyla 6 ve 8 puan düşüş görülüyor. Düzensiz hava olaylarının azaldığını düşünenlerin oranında değişim gözüküyor ve bu oran yüzde 1-2 gibi oldukça düşük bir seviyede kalıyor. Bu olayların sıklığının değişmediğini düşünenlerin oranıysa 2022-2024 arasında yüzde 6'dan yüzde 11'e çıkıyor. Düzensiz hava olaylarıyla ilgili az da olsa bir düşüşün olması, bunların artışına alışılması ve bunun normal olarak kanıksanmasının etkisi olabilir. Ancak bunun az bir düşüş olduğunu, bazı kişilerin de "değişmedi" cevabını verirken, önceki yıllarda düzensiz hava olaylarında yaşanan artışı hâlinin devam ettiğini ve bu anlamda değişmediğini düşünüyor olma ihtimalini de unutmamak gerekli.

İklim değişikliğinden dolayı kimlerin en fazla oranda endişe taşıdığı sorusunun cevabı metropollerde yaşayanlar, kadınlar, üniversite mezunları ve beyaz yakalılar olarak sıralanıyor. Dünyanın farklı bölgelerinde kentlerde yaşayanlar arasında hem iklim değişikliği farkındalığının hem de değişiklikten duyulan endişenin kırdaki yaşayanlara göre daha yüksek seyrettiği görülüyor.⁷ Türkiye'de de metropollerde yaşayanlarda toplam iklim endişesi oranı yüzde 73 iken kırdaki bu oran yüzde 69. Metropollerde "çok endişeli" oranı yüzde 28 ve kırdakinin 6 puan farkla üzerinde. İklim endişesinin yanı sıra iklim değişikliğinin niteliği hakkındaki görüşler de yaşanan yere göre farklılaşıyor. İklim değişikliğini insan faaliyetlerine bağlayanların oranı kırdaki kente göre daha düşük - kırdaki yüzde 65, kentte yüzde 74. İklim algısındaki farklılığın olası nedenlerinden biri, iklim değişikliğinin etkilerinin değişik yerlerde farklı biçim ve yoğunlukta yaşanıyor oluşu. Beton ve asfalt temelli altyapıları ve yeşil alanların azlığı nedeniyle kentlerin sel, sıcak dalgaları gibi iklim felaketleri karşısında daha az dirençli olması ve -sıcak dalgalarının ısı adası etkisiyle kentlerde daha şiddetli hissedilmesi gibi- iklim olaylarının etkilerinin daha yoğun biçimde yaşanması, iklim değişikliğinin büyük katkısının

⁵ MGM. (2023a). 2022 Yılı İklim Değerlendirmesi. <https://www.mgm.gov.tr/FILES/iklim/yillikiklim/2022-iklim-raporu.pdf>; MGM (2024). 2023 Yılı İklim Değerlendirmesi, <https://www.mgm.gov.tr/FILES/iklim/yillikiklim/2023-iklim-raporu.pdf>

⁶ İklim ve Ziraî Meteoroloji Dairesi Başkanlığı Araştırma Dairesi Başkanlığı (2024). *Türkiye 2024 Yılı Erken İklim Değerlendirmesi*, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Ankara, <https://mgm.gov.tr/FILES/iklim/yillikiklim/2024-iklim-raporu.pdf>

⁷ Tenbrink T, Willcock S (2023) "Place attachment and perception of climate change as a threat in rural and urban areas." PLoS ONE 18(9): e0290354; Čeranić, G., Krivokapić, N., Šarović, R., & Živković, P. (2023). "Perception of Climate Change and Assessment of the Importance of Sustainable Behavior for Their Mitigation: The Example of Montenegro." Sustainability, 15(13),

olduğu gıda fiyatlarındaki artıştan kentlerin doğrudan etkilenmesi gibi nedenler, iklim değişikliğinin metropoller, kentler ve kırdaki farklı algılanmasına yol açabilir.⁸

İklim algısında yaşanan yerin yanı sıra eğitim seviyesinin, yaşam tarzının ve bilgiye erişimin de etkili olduğu görülüyor. Üniversite mezunlarının yüzde 77'si "endişeli olduğunu" söylüyor ve bu oran hem lise hem de lise altı eğitim seviyesine sahip kişilerdekinden 7 puan yukarıda. Aynı zamanda üniversite mezunları arasında duyulan endişe yoğunluğunun da daha fazla olduğu görülüyor. Her 3 üniversite mezunundan 1'i iklim değişikliğinden "çok endişe" duyuyor. Benzer şekilde üniversite mezunları iklim değişikliği konusunda daha çok bilgi sahibi; yüzde 82'si iklim değişikliğinin insan faaliyetlerinin bir sonucu olarak tarif ediyor. Bu oran lise mezunları arasındakinden 8, lise altı eğitim seviyesine sahip olanlarınkinden 18 puan daha fazla. Eğitim seviyesinin yaşanan yerle birleşerek iklim algısını şekillendirdiği de düşünülebilir. Keza, metropollerdeki endişeli olanların ve iklim değişikliğini "insan faaliyetleri bir sonucu" olarak tarif edenlerin oranlarının yüksek olmasında buralarda yaşayan nüfusun ortalama eğitim seviyesinin daha yüksek olmasının katkısı bulunuyor olabilir.

Farklı dönemlerde dünyanın değişik yerleri üzerine yapılan araştırmalara göre, kadınlar erkeklere göre iklim değişikliğine bağlı endişe ve kaygıları daha yüksek seviyede taşıyor, iklim değişikliği hakkında daha çok bilgiye sahip ve iklim değişikliğiyle mücadele için daha istekli ve aktif.⁹ Bu araştırmanın sonuçları da bunu doğrular nitelikte. Kadınların yüzde 76'sı, erkeklerinse yüzde 67'si iklim değişikliği nedeniyle endişeli. Bu durumun olası nedenleri arasında kadınların iklim değişikliğinden erkeklere göre daha olumsuz biçimde etkilenmesi, sosyalleşme biçimleri nedeniyle toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine dayanan edindikleri rolleri bulunuyor.

Sosyal medya, iklim değişikliğiyle ilgili haber, bilgi, araştırma ve tartışmalara dair bilgi edinme kanallarından bir tanesi olarak düşünülebilir. Sosyal medya yoluyla iklim değişikliğinin içeriği ve iklim değişikliğiyle ilgili gelişmeler hakkında bilgiye daha çok maruz kalındığı, bunun da iklim değişikliğinden daha çok endişe edilmesine katkı yaptığı varsayılabilir. Diğer yandan, iklim değişikliğine şüpheyle yaklaşanların düzenlediği kampanyalar ve sosyal medya ünlüleri (*influencer*) yoluyla iklim değişikliği hakkında yanlış bilgi ve dezenformasyonun kaynağı hâline dönüşebildiği bilinmekte.¹⁰ İklim inkarcılığını körükleyen bu durumun özellikle iklim değişikliğinin siyasi kutuplaşmanın nesnesi olduğu yerlerde gerçekleştiği görülüyor. Türkiye'deyse sosyal medyanın henüz bu şekilde işlemediğine dair ipuçlarına sahibiz. Araştırmada, sosyal medya kullananlarda kullanmayanlara göre az bir farkla da olsa iklim değişikliğine dair endişelerin daha yüksek olduğu ortaya çıkıyor. Sosyal medya kullananlar

⁸ Tenbrink, T. (2023). "Why your perception of climate change threats might depend on where you live – new research, *The Conversation*", <https://theconversation.com/why-your-perception-of-climate-change-threats-might-depend-on-where-you-live-new-research-212888>

⁹ Closson, K. vd. (2022). "Gender Differences in Climate Change Anxiety", SSRN, <https://ssrn.com/abstract=4168583>; McCright, A. M. (2010). "The effects of gender on climate change knowledge and concern in the American public." *Population and Environment*, 32(1), 66–87; Fagan, M. ve C. Huang (2019). "A look at how people around the world view climate change", Pew Research Center, <https://www.pewresearch.org/short-reads/2019/04/18/a-look-at-how-people-around-the-world-view-climate-change>

¹⁰ de Nadal, L. (2024). "From Denial to the Culture Wars: A Study of Climate Misinformation on YouTube." *Environmental Communication*, 18(8), 1186–1203; Gounaridis, D. ve Newell, J.P. (2024). "The social anatomy of climate change denial in the United States". *Scientific Report* 14, 2097.

arasında iklim değişikliğini “insan faaliyetlerine” bağlayanların oranı da sosyal medya kullanmayanlardakinden farklı biçimde yukarıda.

İklim değişikliği, siyasi ve toplumsal kutuplaşmadan etkilenmeyen bir mesele olmaya da devam ediyor. 2018’den beri toplumun iklim algısı üzerine yaptığımız araştırmalarda, tüm siyasi parti seçmenlerinin iklim endişesinin yüksek oranlarda olduğunu ve birbirlerinden büyük puan farklarıyla ayrılmadığını görmüştük. Bu araştırmada da benzer bir sonuç ortaya çıkıyor. Tüm partilerin seçmenlerinin yarıdan çok daha fazlası iklim değişikliğinden endişe duyuyor. İktidar bloğundaki siyasi partileri tercih eden seçmenler arasında bu oran biraz daha düşük -AK Parti seçmenlerinde yüzde 67, MHP seçmenlerinde yüzde 59- ve muhalefette yer alan siyasi partilerin seçmenlerinde daha fazla -CHP seçmenlerinde yüzde 79, İyi Parti seçmenlerinde yüzde 72, DEM Parti seçmenlerinde yüzde 70 ve diğer partilerin seçmenlerinde yüzde 74- olsa da, toplumsal hayatın birçok alanında kendini gösteren kutuplaşmanın iklim değişikliği algısını etkilememeye devam ettiği anlaşılıyor. Bu durumu, iklim değişikliğinin görülme biçimi (insan kaynaklı vs. doğal bir süreç), iklim değişikliğinin siyasi ve sosyal kutuplaşmanın ana konularından biri hâline gelen ABD gibi ülkelerdekinden farklı olduğunu anlatıyor.¹¹

İklim eylem ve politikalarının hukuki çerçevesini oluşturacak bu somut adım hakkında görüşler sorulduğundaysa, Türkiye’de toplumda iklim değişikliğinden endişe duyanların oranı yüksek olsa da iklim politikalarıyla ilgi gelişmeler hakkında bilgisinin yeterli seviyede olmadığı anlaşılıyor. TBMM’nin gündeminde olan ve yıl sonuna kadar yürürlüğe girmesinin planlandığı açıklanan İklim Yasası’ndan haberdar olanlar, toplumun yüzde 30’unu oluşturuyor. Bu kişilerin yarıdan fazlası yasanın içeriği hakkında bilgiye sahip değil. Genel olarak iklim değişikliğinden daha yüksek seviyede endişe duyan grupların daha fazla oranda iklim yasası hakkında bilgili olduklarını belirtiyor. Eğitim seviyesi arttıkça yasanın kendisi ve/veya içeriği hakkında bilgisi olduğunu söyleyenlerin de oranı artıyor. Modern hayat tarzına sahip olanlarda da bu oran daha yüksekken muhafazakarlaşmanın artmasıyla düşüş yaşanıyor. Bununla birlikte bu gruplarda da iklim yasası hakkında bilgisi olduğunu söyleyenler 3’te 1 oranının sadece biraz üzerinde. Diğer yandan, kadınlar arasında iklim endişesi oranları erkeklere göre daha yüksek olsa da iklim yasasından ve içeriğinden haberdar olmadıkları dikkat çekiyor.

İklim Yasası çalışmalarının açıklanmasıyla beraber çevre ve iklim STK’ları, İklim Yasası’nda olması gerektiğini ileri sürdükleri bazı temel unsurlar için çağrıda bulunmuştu. Ortak çağrıda sıralanan taleplerden “2053 net sıfır hedefi eklenmeli”, “2030 yılına kadar yüzde 35 mutlak emisyon azaltımı hedefi yer almalı”, “Kömürden adil bir çıkış planlanmalı”, “İklim değişikliğine karşı uyum mekanizmaları kurulmalı” ve “Bağımsız bir bilimsel danışma kurulu oluşturulmalı” maddelerinin hangilerinin toplum tarafından öncelikli bulunduğunu araştırdık. Buna göre, Türkiye genelinin 3’te 2’si, “2053 net sıfır hedefi eklenmeli” talebine karşılık gelen “Çevreye

¹¹ Fagan, M. ve C. Huang (2019). “A look at how people around the world view climate change”, Pew Research Center, <https://www.pewresearch.org/short-reads/2019/04/18/a-look-at-how-people-around-the-world-view-climate-change>; Smith, E.K., Bogner, M.J. ve Mayer, A.P. (2024). “Polarisation of Climate and Environmental Attitudes in the United States, 1973-2022”. npj Climate Action, 3(2), <https://www.nature.com/articles/s44168-023-00074-1>

daha az zarar veren temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi”nin İklim Kanunu’nda yer almasının gerektiğini belirtiyor. En yüksek oranda verilen bu cevabı, sırasıyla ve birbirine yakın oranlarda “Bağımsız bir bilimsel danışma kurulu oluşturulmalı” maddesine karşılık gelen “İklim değişikliğiyle bilimsel yöntemlerle mücadele edilmesi”, “İklim değişikliğine karşı uyum mekanizmaları kurulmalı” talebine karşılık gelen “İklim değişikliğine uyum sağlanması için politikalar üretilmeli” ve “2030 yılına kadar % 35 mutlak emisyon azaltımı hedefi yer almalı” talebine işaret eden “Enerji, ulaşım ve sanayii sektörlerinin iklim değişimine neden olan emisyonlarının azaltılması” cevapları geliyor. “Kömürlü termik santrallerin kapatılması” cevabıysa diğerlerine göre en az oranda belirtilen cevap. Sosyal, ekonomik ve demografik gruplara göre bakıldığında, İklim Yasası’nın odağına yönelik cevapların sıralaması önemli bir değişiklik göstermiyor. Tüm gruplarda temiz enerji kaynaklarının tercih edilmesi ilk sırada yer alıyor. Diğer taleplerin öncelik sıralamasındaysa bazı küçük değişiklikler bulunuyor. 15-17 ve 18-33 yaş gruplarında iklim değişikliğine uyum talebini temiz enerji talebinin hemen arkasına yerleştiriyor. Bununla birlikte, hemen hemen tüm şıkların oranları kırdan metropollere gittikçe, muhafazakarlık seviyesi düştükçe, eğitim seviyesi arttıkça, yaşlar azaldıkça, gelir seviyesi arttıkça ve sosyal medya kullanımı fazlaştıkça yükseliyor.

5. ARAŞTIRMANIN KÜNYESİ

5.1. Araştırmanın Genel Tanımı

Bu raporun dayanağı olan araştırmalar, İklim Haber için KONDA Araştırma ve Danışmanlık A.Ş. tarafından gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın saha çalışması 9-10 Kasım 2024 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Bu rapor, 15 yaş üstü nüfusun, saha çalışmasının yapıldığı günlerde iklim değişikliği ve iklim yasasına dair değerlendirmelerini yansıtmaktadır.

Araştırma, Türkiye'nin 15 yaş üstü nüfusunu temsil edecek deneklerin tercihlerindeki eğilim ve değişimleri belirlemek ve izlemek için tasarlanmış ve uygulanmıştır. Araştırmanın bulgularının hata payı, yüzde 95 güven aralığında +/- 1,7, yüzde 99 güven aralığında yüzde +/- 2,3'dür.

5.2. Örneklem

Örneklem, ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine dayalı mahalle ve köylerin nüfus büyüklükleri ve eğitim seviyeleri verileri ile 14 Mayıs 2023 Genel seçimlerinin mahalle ve köy sonuçları katmanlandırılarak hazırlanmıştır. Yerleşim yerleri önce kır/kent/metropol olarak ayrıştırılmış ve 12 bölge esas alınarak örneklem tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında, 33 ilin merkez dahil 87 ilçesine bağlı 165 mahalle ve köyünde 2909 kişiyle hanelerde yüz yüze görüşülmüştür. Her bir mahallede gerçekleştirilen 18 anket için yaş ve cinsiyet kotası uygulanmıştır.

Gidilen il	33
Gidilen ilçe	87
Gidilen mahalle/köy	165
Görüşülen denek	2909

Yaş grubu	Kadın	Erkek
15-33 yaş	3 denek	3 denek
34-50 yaş	3 denek	3 denek
51 yaş ve üstü	3 denek	3 denek

	Düzyey 1 (12 bölge)	Gidilen iller
1	İstanbul	İstanbul
2	Batı Marmara	Çanakkale, Kırklareli, Tekirdağ
3	Ege	Aydın, Denizli, İzmir, Uşak
4	Doğu Marmara	Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Sakarya
5	Batı Anadolu	Ankara, Konya, Karaman
6	Akdeniz	Adana, Antalya, Isparta
7	Orta Anadolu	Kayseri, Sivas
8	Batı Karadeniz	Samsun, Tokat, Karabük
9	Doğu Karadeniz	Giresun, Ordu, Trabzon
10	Kuzeydoğu Anadolu	Erzincan, Erzurum
11	Ortadoğu Anadolu	Malatya, Van
12	Güneydoğu Anadolu	Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa

	Anketin yapıldığı bölge	Kır	Kent	Metropol	Toplam
1	İstanbul			18,8%	18,8%
2	Batı Marmara	0,8%	2,8%	1,0%	4,6%
3	Ege	2,1%	5,1%	5,5%	12,7%
4	Doğu Marmara	0,7%	2,3%	8,0%	11,1%
5	Batı Anadolu		2,3%	8,2%	10,5%
6	Akdeniz	2,1%	4,8%	5,5%	12,4%
7	Orta Anadolu	0,8%	2,0%	2,4%	5,1%
8	Batı Karadeniz	1,0%	3,1%	1,5%	5,7%
9	Doğu Karadeniz	0,5%	1,2%	1,6%	3,4%
10	Kuzeydoğu Anadolu	0,6%	1,0%	0,5%	2,2%
11	Ortadoğu Anadolu	0,7%	1,8%	1,4%	3,9%
12	Güneydoğu Anadolu	2,1%	3,5%	4,0%	9,6%
	Toplam	11,5%	29,9%	58,6%	100,0%

6. TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Raporda yer alan tüm bulgular, araştırmaların saha çalışmalarında görüşülen kişilerle yüz yüze yapılan anketlerde sorulan sorulara dayandırılmaktadır. Bazı sorular ve cevap seçenekleri sonrasında kısaltılarak veya basitleştirilerek, raporda gündelik dilde kullanılan terimlerle ifade edilmektedir. Örneğin kendini ne kadar dindar gördüğüne dair soruya cevaben “İnançlı ama dinin gereklerini pek yerine getiremeyen biri” için, raporda kısaca “inançlı” ifadesi kullanılmaktadır. Bu bölüm hem Barometre raporunu eline ilk defa alanlar için, hem de terimlerle ilgili açıklamaya ihtiyaç duyanlar için hazırlanmıştır. İlk tabloda terimler ve açıklamaları, daha sonraki tablolarda bu terimlerin kaynağı olan soru ve cevap metinleri yer almaktadır.

AÇIKLAMA

Alevi Müslüman:	Kendi din / mezhebini Alevi Müslüman olarak tanımlayan kişi
Ateist:	Dini inancı olmayan biri
Arap:	Kendi etnik kökenini Arap olarak tanımlayan kişi
Başörtülü:	Kendisi veya erkeğe eşinin başörtüsü ile örtündüğünü belirten kişi
Çarşaf:	Kendisi veya erkeğe eşinin çarşafı ile örtündüğünü belirten kişi
Dindar:	Dinin gereklerini yerine getirmeye çalışan dindar biri
Dindar Muhafazakâr:	Kendi hayat tarzını dindar muhafazakâr olarak tanımlayan kişi
Geleneksel Muhafazakâr:	Kendi hayat tarzını geleneksel muhafazakâr olarak tanımlayan kişi
İnançlı:	İnançlı ama dinin gereklerini pek yerine getiremeyen biri
İnançsız:	Dinin gereklerine pek inanmayan biri
Kent:	Nüfusun 4000'in üstünde olan yerleşim yerleri (idari tanımdan farklıdır)
Kır:	Nüfusun 4000'in altında olan yerleşim yerleri (idari tanımdan farklıdır)
Kürt:	Kendi etnik kökenini Kürt olarak tanımlayan kişi
Metropol:	Nüfusu en yüksek 15 şehrin bütünlük şehir merkezi sınırlarındaki yerleşim yerleri (idari tanımdan farklıdır)
Modern:	Kendi hayat tarzını modern olarak tanımlayan kişi
Örtünmeyenler:	Kendisi veya erkeğe eşinin örtünmediğini belirten kişi
Sofu:	Dinin tüm gereklerini tam yerine getiren dindar biri
Sünni Müslüman:	Kendi din / mezhebini Sünni Müslüman olarak tanımlayan kişi
Türbanlı:	Kendisi veya erkeğe eşinin türbanla örtündüğünü belirten kişi
Türk:	Kendi etnik kökenini Türk olarak tanımlayan kişi
Zaza:	Kendi etnik kökenini Zaza olarak tanımlayan kişi
Çoklu İlişkisel/Mütekabiliyet Analizi (ÇMA) (Multiple Correspondence Analysis)	Nominal-kategorik veriler arasında bulunan ilişkilerin yapısını ve aralarındaki olası örüntüleri iki boyutlu bir düzlemde göstermeye yarayan bir veri analizi tekniğidir. Mütekabiliyet Analizinin (MA) ikiden fazla değişkenli, büyük veri setlerine uygulanması ihtiyacına karşılık verir. ÇMA, 60'lı yıllarda matematikçi ve dilbilimci Jean-Paul Benzécri'nin çalışmaları ile şekillenmiş, 80'lerde hakkındaki araştırmaların İngilizceye çevrilmeye başlanması ve Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'nün makalelerinde bu yönteme yer vermesi ile bu alandaki çalışma ve yayınlar hızla artmıştır.

6.1. Terimlerin Kaynağı Olan Soru ve Veriler

Kendinizi, hayat tarzı bakımından aşağıda sayacağım üç gruptan hangisinde sayarsınız?

Modern

Geleneksel Muhafazakâr

Dindar Muhafazakâr

Hepimiz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyız, ama değişik etnik kökenlerden olabiliriz; Siz kendinizi, kimliğinizi ne olarak biliyorsunuz veya hissediyorsunuz?

Türk

Kürt

Zaza

Arap

Diğer

Dindarlık açısından kendinizi aşağıda okuyacaklarımdan hangisiyle tarif edersiniz?

Dini inancı olmayan biri

Dinin gereklerine pek inanmayan biri

İnançlı ama dinin gereklerini pek yerine getiremeyen biri

Dinin gereklerini yerine getirmeye çalışan dindar biri

Dinin tüm gereklerini tam yerine getiren dindar biri

Kendinizi ait hissettiğiniz dininiz ve mezhebiniz nedir?

Sünni Müslüman

Alevi Müslüman

Diğer

Yerleşim Kodu (Örneklemeden gelen veri)

Kır

Kent

Metropol

Eşiniz veya siz, sokağa çıkarken başınızı örtüyor musunuz? Nasıl örtüyorsunuz?

Örtünmüyor

Başörtüsü

Türban

Çarşaf

Bekâr erkek